

NAUKŠĒNU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2019. - 2025. GADAM

I PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

APSTIPRINĀTS

ar Naukšēnu novada
pašvaldības domes
2018. gada 19. decembra
sēdes lēmumu
(prot. Nr.14, 8.§)

SATURS

Metodoloģija.....	4
Ievads	5
1. Naukšēnu novada vispārējais raksturojums	7
2. Iedzīvotāji.....	9
2.1. Demogrāfijas rādītāji.....	9
2.1. Iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs.....	13
2.2. Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi	15
3. Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības	18
3.1. Novada platības vispārējais raksturojums	18
3.2. Meži un lauksaimniecībā izmantojamā zeme	18
3.3. Ūdeņi, purvi, derīgo izrakteņu atradnes	19
3.4. Aizsargājamās dabas teritorijas	19
3.5. Kultūrvēsturiskās vērtības	20
3.6. Kapsētas	22
4. Pašvaldības pārvaldība.....	23
4.1. Administratīvā struktūra	23
4.2. Pašvaldības komunikācija ar iedzīvotājiem	24
4.3. Pašvaldības budžets.....	24
4.4. Projektu kapacitāte.....	28
4.5. Jaunatnes politika	31
5. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi	33
5.1. Izglītība.....	33
5.2. Kultūra.....	37
5.3. Sports	39
5.4. Veselības aprūpe	42
5.5. Sociālā aizsardzība.....	43
5.7. Sabiedriskā drošība un kārtība	45
6. Infrastruktūra	48
6.1. Nekustamais īpašums.....	48

6.2. Transporta infrastruktūra	48
6.3. Inženiertehniskā infrastruktūra	50
7. Ekonomiskās attīstības raksturojums	54
7.1. Uzņēmējdarbība	54
7.2. Tūrisms.....	60
Pielikums. Darba grupu rezultāti.....	64

Dokumentā izmantoto fotogrāfiju avots: Naukšēnu novada pašvaldība

Dokumentā sagatavoto attēlu autors: SIA "Reģionālie projekti"

METODOLOĢIJA

Naukšēnu novada Attīstības programma 2019.-2025.gadam izstrādāta, vadoties pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas izstrādātajiem "Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī" (aktualizētā redakcija 2014.gada 3.decembris) ieteikumiem, ievērojot tematisko pieeju pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes veikšanā un ekonomisko skatījumu attīstības plānošanai.

Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" nosaka Attīstības programmas izstrādes procedūru un saturu.

Attīstības programmā ietilpst:

- ❖ Stratēģiskā daļa;
- ❖ Rīcības un investīciju plāns;
- ❖ Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība.

Pašreizējās situācijas raksturojums tiek izstrādāts kā atsevišķs sējums, kuru par pamatu var izmantot visiem Naukšēnu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Šis sējums ir kā informatīvs materiāls, kuru pastāvīgi var aktualizēt (redakcija sagatavota 2018.gada rudenī).

Lai sasniegtu Attīstības programmas mērķi un racionāli izvērtētu Naukšēnu novada attīstības perspektīvas, dokumenta izstrādē izmantotas šādas metodes:

- ❖ saistīto plānošanas dokumentu analīze (valsts, reģionāla un vietēja līmeņa, kā arī teritoriju, ar kurām Naukšēnu novads robežojas),
- ❖ iedzīvotāju anketēšana, anketēšanas rezultātu apkopošana un analīze;
- ❖ statistikas datu un pārskatu apkopošana un analīze,
- ❖ attīstības tendenču novērtējums (galvenokārt izmantoti pieejamie dati par pēdējiem 5 gadiem),
- ❖ novada raksturojošo rādītāju salīdzināšana ar citu teritoriju rādītājiem vai valsts/reģiona vidējiem rādītājiem,
- ❖ tematiskās darba grupas,
- ❖ nozaru speciālistu iesaiste dokumenta izstrādes procesā.

Lai nodrošinātu integrētas pieejas izmantošanu attīstības plānošanā, veikta vispusīga plānošanas dokumentu analīze, kā arī ņemtas vērā ne tikai Naukšēnu novada pašvaldības, kaimiņu pašvaldību, bet arī iedzīvotāju, uzņēmēju, dažādu nozaru profesionāļu u.c. intereses un izaugsmes perspektīvas. Pētīta jomu un teritoriju savstarpējā mijiedarbība, nodrošinot līdzsvarotu ekonomisko, sociālo un vides attīstību.

Sagatavojot Rīcības un Investīciju plānu, ievērots iepriekš jau īstenoto projektu konteksts, tādējādi nodrošinot to īstenošanas pēctecību.

IEVADS

Naukšēnu novada Attīstības programma ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments 2019.-2025.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Attīstības programmas loma ir:

- ❖ apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- ❖ mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai);
- ❖ sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei);
- ❖ sekmēt teritorijas atpazīstamību.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Naukšēnu novada pašvaldības domes 2018. gada 18. aprīļa lēmumu "Par Naukšēnu novada attīstības programmas 2019.-2025. gadam izstrādes uzsākšanu" (18.04.2018. sēdes protokols Nr.4.,6.paragrāfs) un Darba uzdevumu Naukšēnu novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrādei.

Attīstības programmas izstrāde veikta, pamatojoties uz Latvijas Republikas (turpmāk tekstā – LR) likuma "Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punktu, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturto daļu, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5.panta pirmās daļas 3.punktu un 12.panta pirmo daļu un 2014.gada 14.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā šādus dokumentus:

- ❖ Valsts līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030;
 - Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP2020).
- ❖ Reģionāla līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030;
 - Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2015-2020.
- ❖ Vietēja līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Naukšēnu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2030.gadam;
 - Naukšēnu novada teritorijas plānojums 2013.-2025. gadam;
 - Naukšēnu novada vidusskolas attīstības plāns 2018. - 2020. gads.
- ❖ Naukšēnu novada pašvaldības un tās institūciju sniegtos datus (t.sk. publiskie gada pārskati, uzsāktie un plānotie investīciju projekti u.c.);
- ❖ LR Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk tekstā – CSP), Valsts reģionālās attīstības aģentūras (turpmāk tekstā – VRAA), Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk tekstā – NVA), Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP), Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā – VID), Valsts zemes dienesta (turpmāk tekstā – VZD), SIA „Lursoft”, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk tekstā – LVĢMC) u.c. institūciju apkopotos datus;

- ❖ Attīstības programmas izstrādes nozaru darba grupās, publiskajā apspriedē iegūto informāciju un citu informāciju (viedokļus), kas iegūta Attīstības programmas izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, t.sk. iedzīvotāju aptaujas rezultātā.

Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma (TAPIS) ir primārā plānošanas dokumentu publicēšanas darba vide un informācijas avots, un novada attīstības programma TAPIS izstrādāta, ievērojot normatīvajā aktā par teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu noteiktās prasības.

Vides pārraudzības valsts birojs ar 2018.gada 27.jūnija vēstuli Nr.4.8/3292/2018-N informēja Naukšēnu novada pašvaldību par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu Naukšēnu novada attīstības programmai 2019.-2025.gadam.

1. NAUKŠĒNU NOVADA VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Naukšēnu novads atrodas Ziemeļvidzemē, Rūjas upes krastā 7 km attālumā no Rūjienas, 50 km attālumā no Valmieras un 150 km attālumā no Rīgas un robežojas ar Rūjienas, Valkas, Burtnieku novadiem un Igauniju. Naukšēnu novads izveidojās 2009.gadā, apvienojoties Naukšēnu un Ķoņu pagastiem.

Naukšēnu novadā atrodas lielākais drumlins Austrumeiropā - Ķoņu kalns. Naukšēnu novada Ķoņu pagastā dzimis pasaulē slavenākais latviešu izcelsmes mākslinieks Gustavs Klucis (1895-1938), kurš savu popularitāti ieguvis kā fotomontāžas žanra aizsācējs, konstruktīvisma estētikas veidotājs un plakātists.

Attēls 1-1: Naukšēnu novada novietojums Latvijas Republikā

Teritorija (2017) (Avots: CSP)

Platība	281 km ²
Teritoriālās vienības	Naukšēnu pagasts un Ķoņu pagasts
Administratīvais centrs	Naukšēnu ciems
Lauksaimniecības zemju īpatsvars	38,03%
Mežu teritoriju īpatsvars	51,57%

Iedzīvotāji (2018) (Avots: CSP)

Iedzīvotāju skaits	1 852
Iedzīvotāju blīvums	6,6 cilvēki uz km ²
Iedzīvotāju skaita sadalījums pagastos	Naukšēnu pagasts – 1 214 Ķonu pagasts – 638
Dzimuma struktūra	49,7% sievietes 50,3% vīrieši
Vecuma struktūra	Līdz darba spējas vecumam – 15% Darba spējas vecumā (no 15 gadiem) – 64% Pēc darba spējas vecuma (no 63 gadiem) – 21%

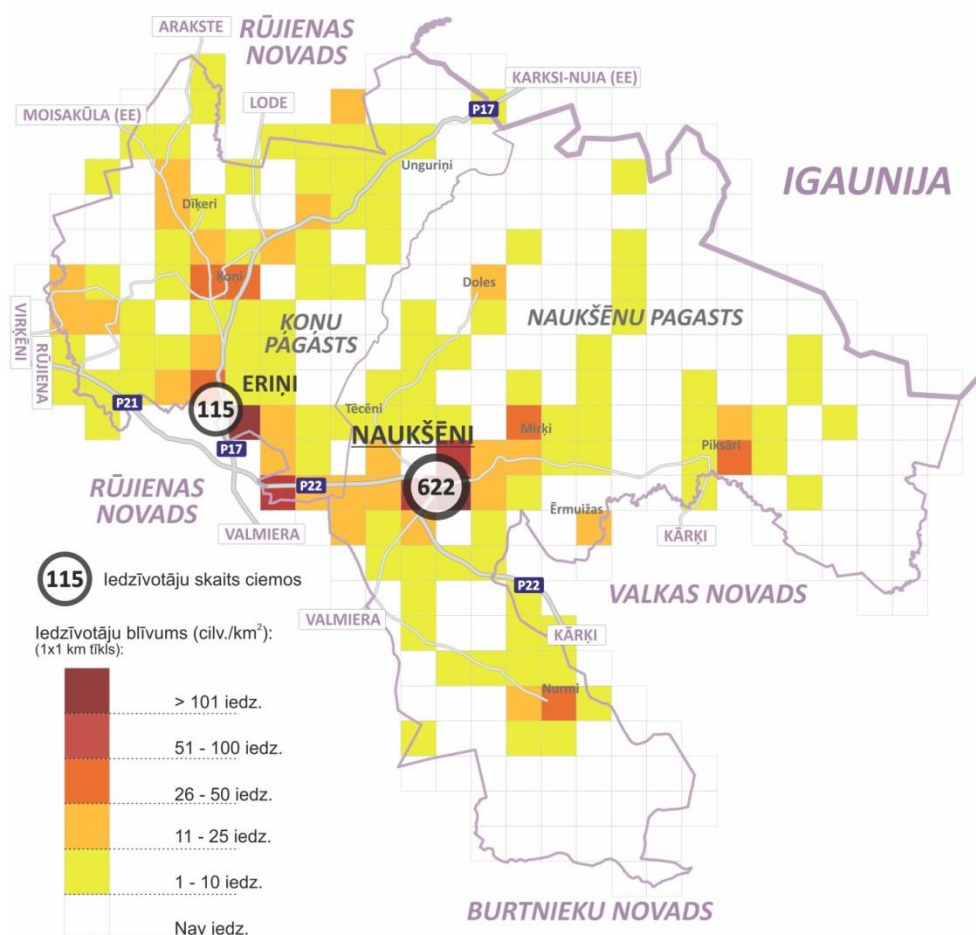

Attēls 1-2: Naukšēnu novada teritoriālais iedalījums

2. IEDZĪVOTĀJI

2.1. DEMOGRĀFIJAS RĀDĪTĀJI

Atbilstoši PMLP datiem 2018.gada sākumā Naukšēnu novadā dzīvoja 1 852 iedzīvotāji, no tiem 50,3% vīrieši un 49,7% sievietes. Naukšēnu pagastā 2018.gada sākumā dzīvoja 1 214 iedzīvotāji (65,5% no visiem novada iedzīvotājiem), bet Ķonu pagastā – 638 iedzīvotāji (34,5%).

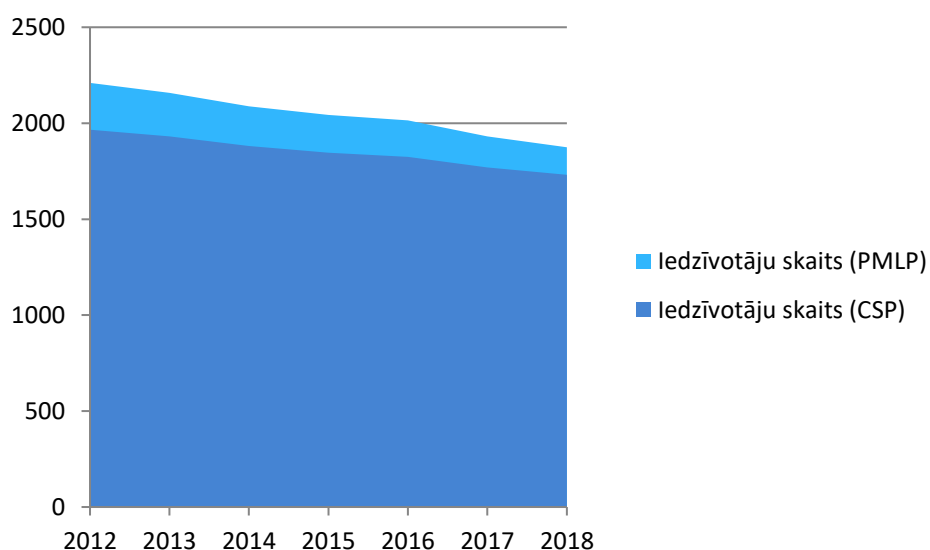

Attēls 2-1: Iedzīvotāju blīvums un iedzīvotāju skaits ciemos Naukšēnu novadā (Avots: CSP, 2011. gada tautas skaitīšanas dati)

Kā redzams Attēlā 2-1, visblīvāk iedzīvotāji Naukšēnu novadā ir izvietojušies Naukšēnu un Eriņu ciemos (vairāk kā 100 iedzīvotāju uz 1 km²), kur atrodas vairākas daudzdzīvokļu mājas. Vidēji 26-50 iedzīvotāji uz 1 km² dzīvo arī Nurmī, Pīksārā, Mīķos un Ķonos. Naukšēnu novadā ir salīdzinoši lielas dabas teritorijas, kur nedzīvo neviens iedzīvotājs, it īpaši pierobežā.

Iedzīvotāju blīvums novadā ir 6,6 cilvēki uz 1 km² teritorijas. Tas ir 5 reizes mazāks rādītājs salīdzinājumā ar Latvijas vidējo rādītāju (30 cilvēki uz 1 km²) un par 6 cilvēkiem uz km² mazāks rādītājs kā vidēji Vidzemes reģionā.

Iedzīvotāju skaita dinamika un struktūra

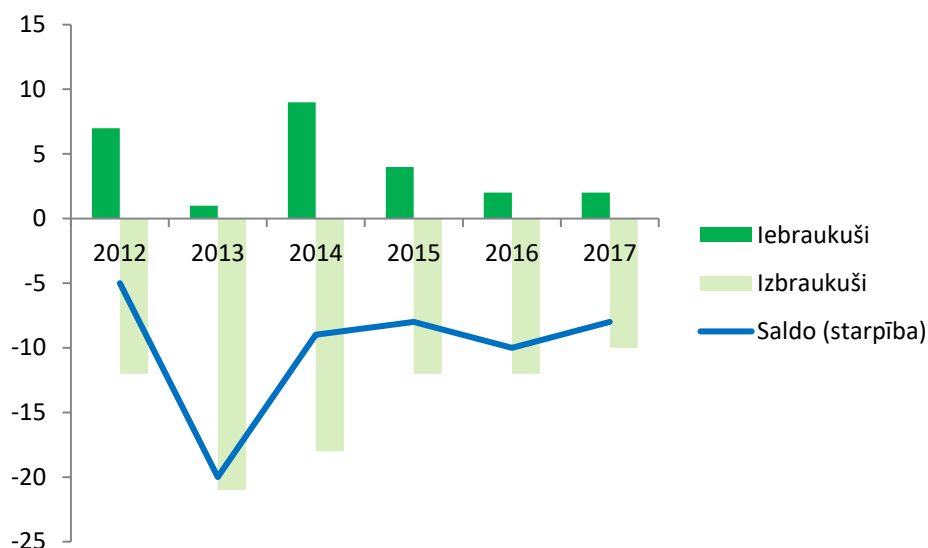

Attēls 2-2: Iedzīvotāju skaits no 2012.-2018.gadam (Avots: CSP, PMLP)

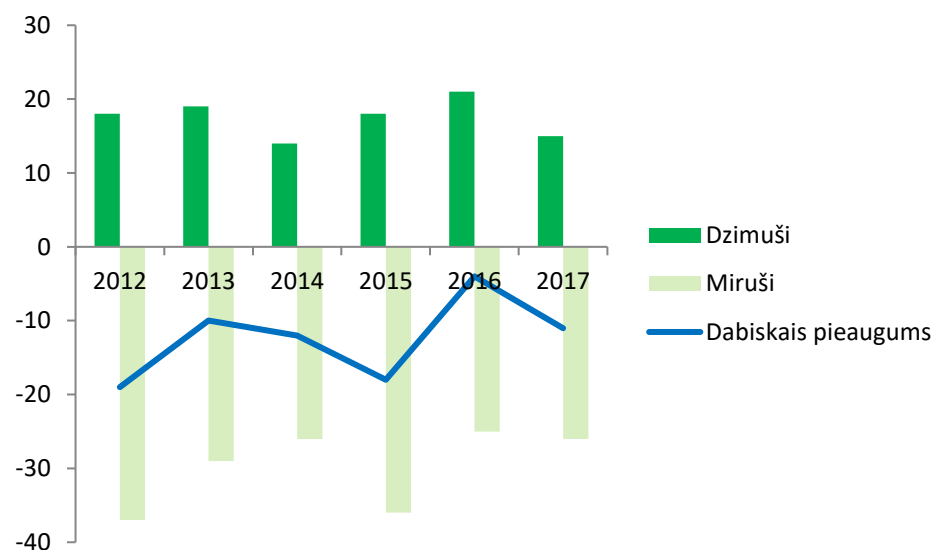
Atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem laika periodā no 2012. līdz 2018.gadam iedzīvotāju skaits Naukšēnu novadā ir samazinājies par 15,1%, 2018.gadā sasniedzot 1875 iedzīvotājus. Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem laika periodā no 2012. līdz 2018.gadam iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 11,9%, 2018.gadā sasniedzot 1731 iedzīvotājus. Atšķirība starp CSP un PMLP datiem ir novērojama tāpēc, ka PMLP datus ņem no iedzīvotāju reģistra, bet CSP koriģē saņemtos iedzīvotāju reģistra datus, ņemot vērā citu administratīvo reģistru datus, tautas skaitīšanas rezultātus, migrācijas spoguļstatistiku un CSP apsekojumus, kā arī apstrādājot iegūtos datus ar statistikas metodēm.¹

Naukšēnu novadā ir vērojama vispārēja iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence, kas ir raksturīga Latvijai kopumā. Galvenie iedzīvotāju skaita samazinājuma faktori ir migrācija (Attēls 2-3) un negatīvais dabiskais pieaugums (Attēls 2-4).

¹ https://www.csb.gov.lv/sites/default/files/data/demstat_metodologija_lv.pdf

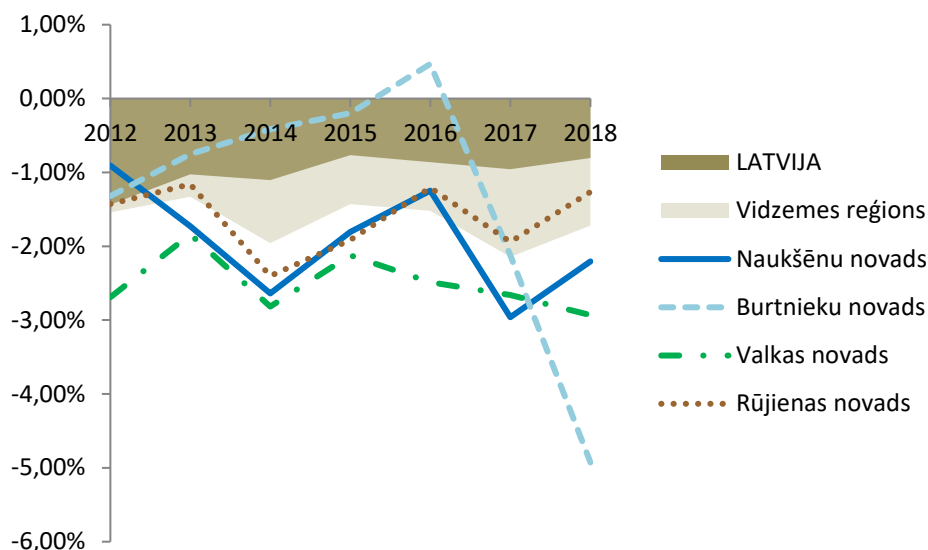

Attēls 2-3: Ilgtermiņa migrācija Naukšēnu novadā (Avots: CSP)

Attēls 2-4: Dabiskais pieaugums Naukšēnu novadā (Avots: CSP)

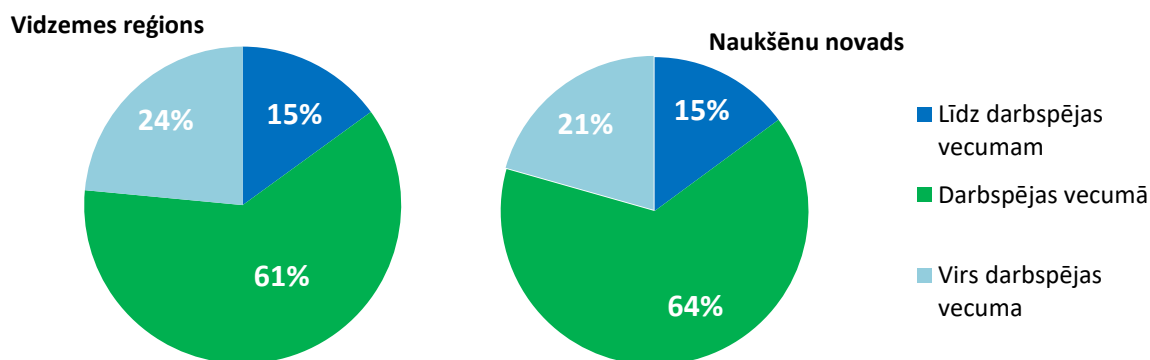
Skatot novada iedzīvotāju skaita izmaiņas gan Latvijas, gan Vidzemes reģiona mērogā, jāsecina, ka Naukšēnu novads iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā pēdējos gados ir līdzvērtīgā situācijā kā Rūjienas un Valkas novadi, bet sliktākā situācijā kā vidēji Vidzemes reģionā un Latvijā (Attēls 2-5).

Attēls 2-5: Iedzīvotāju skaita izmaiņas (procentos pret iepriekšējo gadu) (Avots: CSP)

Iedzīvotāju vecuma struktūra un demogrāfiskā slodze

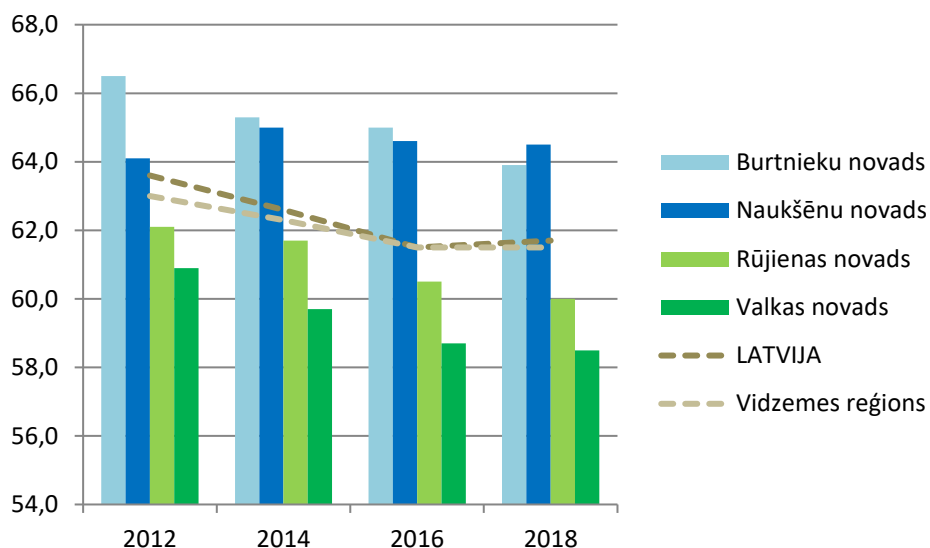
Atbilstoši CSP datiem 2018.gada sākumā Naukšēnu novadā 64% iedzīvotāju bija darbaspējas vecumā, 15% - līdz darbaspējas vecumam un 21% - virs darbaspējas vecuma (Attēls 2-6). Salīdzinot datus ar Vidzemes reģionu, var redzēt, ka Naukšēnu novadā ir par 3% augstāks iedzīvotāju darbaspējas vecumā īpatsvars kā vidēji Vidzemes reģionā, kas ir pozitīva tendence.

Attēls 2-6: Iedzīvotāju vecuma struktūra Vidzemes reģionā un Naukšēnu novadā 2018.gadā (Avots: CSP)

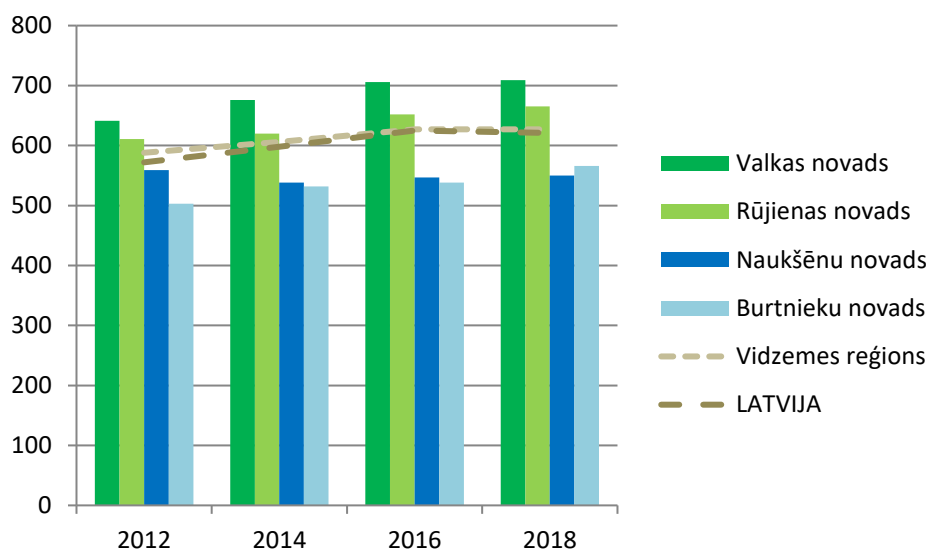
Analizējot iedzīvotāju vecuma struktūru, jāatzīmē pakāpeniska darbaspējīgo iedzīvotāju īpatsvara samazināšanās gan valstī kopumā, gan arī Vidzemes reģionā, kas attiecīgi palielina demogrāfisko slodzi². Pēc šī rādītāja 2018.gadā Naukšēnu novadam ir neliels pārsvars salīdzinājumā ar Vidzemes reģionu, Latviju kopumā un apkārtnējiem novadiem (Attēls 2-7).

² Demogrāfiskā slodze ir darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaita attiecība vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā

Attēls 2-7: Darbspējas vecumā esošo iedzīvotāju īpatsvars, %, 2012.-2018.gads (Avots: CSP)

Pēc 2018.gada datiem demogrāfiskā slodze Naukšēnu novadā bija 550 iedzīvotāji vecumā līdz darbspējas vecumam un virs darbspējas vecuma uz 1000 iedzīvotājiem darbspējas vecumā, kas ir mazāk nekā vidēji Latvijā un Vidzemes reģionā (Attēls 2-8).

Attēls 2-8: Demogrāfiskās slodzes līmenis un dinamika, 2012.-2018.gads (Avots: CSP)

2.1. IEDZĪVOTĀJU NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Nodarbinātība

Ņemot vērā, ka reģistrētais bezdarba līmenis ir ievērojami zemāks nekā faktiskais, nodarbinātības situācija Naukšēnu novadā saglabājas nelabvēlīga. No iedzīvotājiem darbspējas vecumā (no 15 līdz 63 gadiem) Naukšēnu novadā nodarbināti ir 48,55%, ieskaitot pašnodarbinātas personas (dati par 2016.gadu) (Tabula 2-1). Daudzi novada iedzīvotāji ir nodarbināti novadam tuvākajās pilsētās – Rūjienā un Valmierā.

Tabula 2-1: Iedzīvotāju darbības vecumā un nodarbināto skaits Naukšēnu novadā, 2016.gads

	IEDZĪVOTĀJI DARBSPĒJAS VECUMĀ	NODARBINĀTO SKAITS	NODARBINĀTO SKAITS PROCENTOS NO IEDZĪVOTAJIEM DARBSPĒJAS VECUMĀ
Naukšēnu novads	1 244	604	48,55%
- Naukšēnu pagasts	813	400	49,20%
- Koņu pagasts	431	203	47,10%

Avots: PMLP, CSP

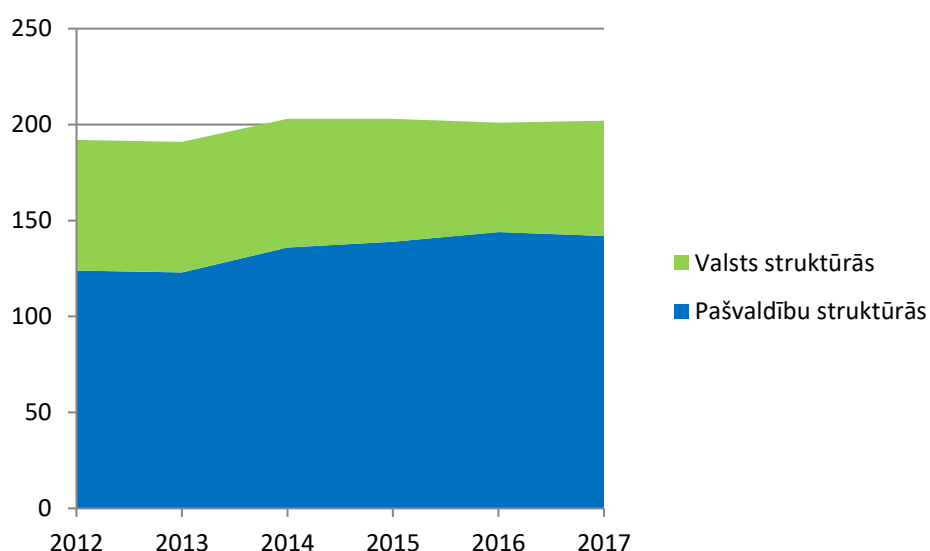
Analizējot nodarbinātības struktūru, jāatzīmē, ka galvenās darba vietas ir koncentrētas sabiedriskajā un privātajā sektorā (85-87%), atlikušie 13-15% ir pašnodarbinātas personas (Tabula 2-2).

Tabula 2-2: Nodarbināto skaits pēc faktiskās darbavietas Naukšēnu novadā, 2012.-2016.gads

	KOPĀ NODARBINĀTO SKAITS	VIDĒJAIS DARBINIEKU SKAITS	PAŠNODARBINĀTĀS FIZISKĀS PERSONAS	VIDĒJAIS DARBINIEKU SKAITS (%)	PAŠNODARBINĀTĀS FIZISKĀS PERSONAS (%)
2012	563	489	74	86,86%	13,14%
2013	556	484	72	87,05%	12,95%
2014	587	511	76	87,05%	12,95%
2015	593	507	86	85,50%	14,50%
2016	604	524	80	86,75%	13,25%

Avots: CSP

2017.gadā Naukšēnu novadā bija 142 aizņemtas darba vietas pašvaldības struktūrās un 60 aizņemtas darba vietas valsts struktūrās. Pēdējo sešu gadu laikā valsts iestāžu darbinieku skaits ir samazinājies par 8 darbiniekiem, bet pašvaldības iestāžu darbinieku skaits ir palielinājies par 18.

Attēls 2-9: Valsts un pašvaldības struktūrās aizņemtas darba vietas Naukšēnu novadā, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

Bezdarbs

Saskaņā ar NVA datiem uz 2018.gada 31.jūliju Naukšēnu novadā bija 26 reģistrētie bezdarbnieki, kas ir 2,4% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. 65% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bija sievietes, bet 35% - vīrieši. 0% bija ilgstošie bezdarbnieki, 7,7% invalīdi – bezdarbnieki, 15,4% jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem un 15,4% pirmspensijas vecuma bezdarbnieki. 61,5% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bezdarba ilgums bija līdz 6 mēnešiem. 43,3% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bija ar profesionālo izglītību, 15,4% ar vispārējo vidējo izglītību, 15,4% ar augstāko izglītību, bet 38,5% ar pamatzglītību vai izglītības līmeni zemāku par pamatzglītību. Analizējot pašreizējo reģistrētā bezdarba struktūru Naukšēnu novadā var secināt, ka pašvaldībai šobrīd nav jāveic būtiski pasākumi bezdarba līmeņa samazināšanai novadā.

Tabula 2-3: Bezdarba līmenis, 2012.-2018.gads

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Latvija	8,0%	7,3%	6,6%	6,6%	6,5%	5,2%	4,9%
Vidzemes reģions	9,3%	8,2%	7,3%	7,2%	7,0%	5,5%	4,9%
Naukšēnu novads	8,8%	n.d.	5,0%	4,2%	3,9%	3,4%	2,4%

Avots: NVA * Dati uz 2018.gada 31.jūliju

Vairāku gadu garumā Latvijā un Vidzemes reģionā ir vērojama bezdarba samazināšanās tendence. Naukšēnu novadā bezdarba samazināšanās tendence ir izteikti pozitīva, ja 2012.gadā Naukšēnu rādītājs bija sliktāks kā Latvijā kopumā, tad 2018.gada jūlija beigās, tas ir par divarpus procentpunktiem labāks kā Vidzemes reģionā un valstī, sasniedzot 2,4%. Tik zemi bezdarba rādītāji ir pielīdzināmi dabiskajam bezdarbam.

2.2. IEDZĪVOTĀJU LABKLĀJĪBA UN IENĒMUMI

Iedzīvotāju dzīves līmenis ir viens no būtiskākajiem rādītājiem sabiedrības attīstības raksturošanai. Dzīves kvalitāti vislabāk atspoguļo atalgojums un ienākumi.

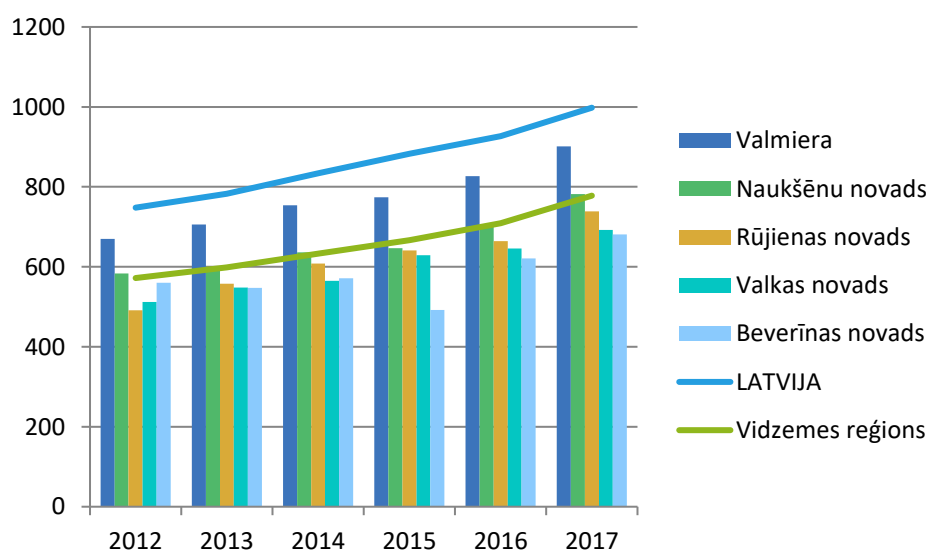
Kopš 2012.gada strādājošo mēneša vidējā darba samaksa kā Latvijā kopumā, tā arī Vidzemes reģionā un Naukšēnu novadā pakāpeniski pieaug. 2017.gadā vidējā darba samaksa (neto) Latvijā bija 715 EUR mēnesī, Vidzemes reģionā – 564 EUR, bet Naukšēnu novadā – 565 EUR, kas ir par 21% zemāka kā vidēji valstī, bet praktiski vienāda ar Vidzemes reģionu. Valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga ir 430 eiro (uz 01.01.2018.).

Tabula 2-4: Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

	BRUTO DARBA SAMAKSA						NETO DARBA SAMAKSA					
	LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		NAUKŠĒNU NOVADS		LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		NAUKŠĒNU NOVADS	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2012	748	n.a.	572	n.a.	583	n.a.	525	n.a.	410	n.a.	413	n.a.
2013	783	4,68%	599	4,72%	591	1,37%	554	5,52%	432	5,37%	429	3,87%

	BRUTO DARBA SAMAKSA						NETO DARBA SAMAKSA					
	LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		NAUKŠĒNU NOVADS		LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		NAUKŠĒNU NOVADS	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2014	834	6,51%	633	5,68%	636	7,61%	599	8,12%	462	6,94%	454	5,83%
2015	883	5,88%	667	5,37%	647	1,73%	640	6,84%	490	6,06%	466	2,64%
2016	927	4,98%	709	6,30%	702	8,50%	668	4,38%	517	5,51%	513	10,09%
2017	998	7,66%	778	9,73%	782	11,40%	715	7,04%	564	9,09%	565	10,14%

Kā redzams Tabulā 2-4 darba samaksa pēdējo divu gadu laikā Naukšēnu novadā pieauga straujāk kā Vidzemes reģionā un valstī kopumā. Salīdzinot vidējo bruto darba samaksu ar kaimiņu novadiem (Attēls 2-10), var redzēt, ka Naukšēnu novadā darba samaksa visu novērtējuma periodu ir augstāka kā kaimiņu novados.

Attēls 2-10: Strādājošo mēneša vidējās bruto darba samaksas dinamika, EUR, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

Mājsaimniecību ienākumi veidojas no strādājošo darba algas un sociālajiem transfertiem (pensijas, stipendijas, pabalsti) (Tabulas 2-5, 2-6).

Darba alga veido vairāk nekā pusi mājsaimniecību budžeta, tāpēc svarīgi iedzīvotāju labklājības faktori ir iespēja iekārtoties darbā un darba samaksas līmenis. Savukārt darba alga nosaka nākotnes pensijas apmēru. 2016.gadā vidējie ieņēmumi uz vienu mājsaimniecības locekli Vidzemē bija 366 EUR, kas ir otrais zemākais rādītājs starp Latvijas statistiskajiem reģioniem.

Tabula 2-5: Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu sastāvs Latvijas statistiskajos reģionos vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, EUR, 2016.gads

	RĪGA	PIERĪGA	VIDZEME	KURZEME	ZEMGALE	LATGALE
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	527,68	477,79	366,16	395,82	386,07	299,56
ienākumi no algotā darba	393,88	351,40	251,88	269,12	269,20	177,69
pašnodarbināto ienākumi	14,54	14,09	10,64	14,50	9,69	13,39
ienākumi no īpašuma	4,93	5,53	3,61	2,46	3,09	0,55
saņemtie transferti	122,92	112,20	104,40	111,64	104,57	110,09
- sociālie transferti	113,65	108,40	101,05	107,46	100,87	105,26
- privātie transferti	9,27	3,80	3,35	4,18	3,70	4,83
citi ienākumi	0,04	0,13	0,00	0,01	0,03	0,05
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-8,63	-5,55	-4,37	-1,91	-0,51	-2,21

Avots: CSP

Tabula 2-6: Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu struktūra Latvijas statistiskajos reģionos vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, %, 2016.gads

	RĪGA	PIERĪGA	VIDZEME	KURZEME	ZEMGALE	LATGALE
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ienākumi no algotā darba	74,6	73,5	68,8	68,0	69,7	59,3
pašnodarbināto ienākumi	2,8	2,9	2,9	3,7	2,5	4,5
ienākumi no īpašuma	0,9	1,2	1,0	0,6	0,8	0,2
saņemtie transferti	23,3	23,5	28,5	28,2	27,1	36,8
- sociālie transferti	21,5	22,7	27,6	27,1	26,1	35,1
- privātie transferti	1,8	0,8	0,9	1,1	1,0	1,6
citi ienākumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-1,6	-1,2	-1,2	-0,5	-0,1	-0,7

Avots: CSP

3. DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

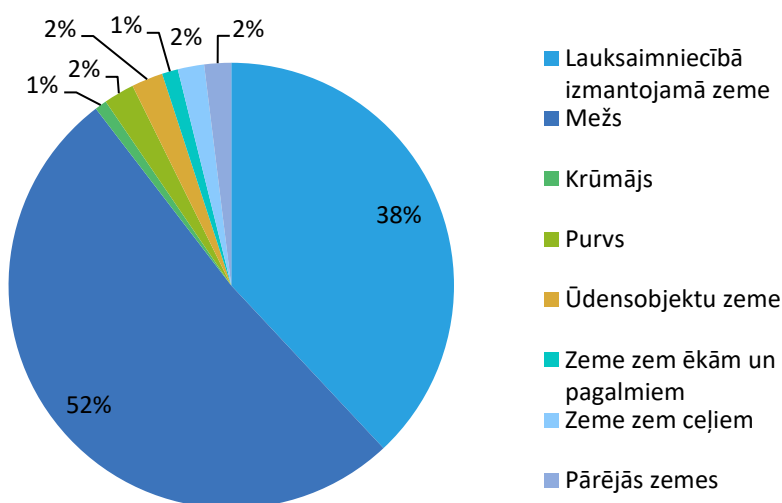
3.1. NOVADA PLATĪBAS VISPĀRĒJAIS RAKSTUROJUMS

Pēc VZD datiem 2018.gada 1.janvārī Naukšēnu novada platība bija 28 001,9 ha. Sadalījumā pēc zemes lietošanas veida 51,57% (14 440,4 ha) Naukšēnu novada teritorijas aizņem mežs, bet 38,03% (10 648,3 ha) ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Tabula 3-1: Naukšēnu novada zemju sadalījums pēc zemes lietošanas veida, 01.01.2018.

ZEMES LIETOŠANAS VEIDS	KOPPLATĪBA (HA)
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	10648,3
Mežs	14440,4
Krūmājs	243,7
Purvs	622,7
Ūdensobjektu zeme	640,2
Zeme zem ēkām un pagalmiem	325,0
Zeme zem ceļiem	536,4
Pārējās zemes	545,2
Kopā	28001,9

Avots: VZD

Attēls 3-1: Naukšēnu novada zemju īpatsvars pēc zemes lietošanas veida, 01.01.2018. (Avots: VZD)

3.2. MEŽI UN LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀ ZEME

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme iedalās aramzemēs, augļu dārzos, pļavās un ganībās. Saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra datiem 2018.gada 1.janvārī lielāko daļu – 71,7% (7 630,7 ha) lauksaimniecībā izmantojamo zemju aizņem aramzeme. Pļavas aizņem 1 799,7 ha (16,9%), ganības – 1 137,4 ha (10,7%) un augļu dārzi – 80,5 ha (0,8%). Lauku atbalsta dienesta 2017.gadā veiktajā lauksaimniecībā izmantojamās zemes (turpmāk - LIZ) apsekošanā tika noteikts, ka Naukšēnu novadā koptas ir 95,7% no LIZ, kas ir viens no augtākajiem rādītājiem Latvijā.

Pēc Valsts meža dienesta datiem 2018.gadā meža zeme aizņem 15 401,9 ha Naukšēnu novada platības, kas sastāv no meža – 14 347,53 ha (93,2%), purviem – 385,62 ha (2,5%), laucēm – 144,76 ha (0,9%), pārplūdušiem klajumiem – 23,5 ha (0,2%), ceļiem – 131,2 ha (0,9%), grāvjiem – 347,95 ha (2,3%) un pārējām meža zemēm – 21,35 ha (0,1%). Valsts mežu dienesta dati nedaudz atšķiras no Valsts zemes dienesta datiem, jo šobrīd vēl tiek veikta datu saskaņošana starp abiem dienestiem.

3.3. ŪDEŅI, PURVI, DERĪGO IZRAKTEŅU ATRADNES

Hidrogrāfisko tīklu novadā veido gan dabiskas izcelsmes ūdensteces un ūdenstilpes, gan mākslīgi veidoti dīķi un grāvji. Ūdens objekti aizņem 640,2 ha jeb 2,29% no kopējās novada teritorijas. Lielākās upes, kas šķēros novada teritoriju, ir Rūja, Seda, Ķire un Acupīte. Novadā atrodas šādi ezeri: Beigotes dzirnavezers, Dīķeru dzirnavezers, Eriņu dīķis, Ķoņu dzirnavezers, Pilicis, Pukšezers, Sīļu dīķis, Žīgura ezers, Udzēnu dīķi.

Pēc VZD datiem Naukšēnu novadā purvi aizņem 622,7 ha jeb 2,22% no novada teritorijas. Novadā atrodas tādi purvi kā Sarkansalas purvs, Stirnas purvs, Saliņas purvs, Pēžas purvs, Intes purvs, Tilikas purvs, Tēcēnu purvs, u.c.

LVGMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrā ir atrodamas ziņas par 11 būvmateriālu izejvielu atradnēm Naukšēnu novadā. Nevienai no atradnēm nav noteikts valsts nozīmes derīgā izrakteņa atradnes statuss. Saskaņā ar LVGMC sagatavoto Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras, sapropeļa un dziedniecības dūņu) krājumu bilanci 2016.gadā Naukšēnu novadā tika izmantotas divas derīgo izrakteņu ieguves atradnes: Ķoņi (smilts – grants un smilts) un Unguriņi (I iecirkņa I laukums) (smilts – grants un smilts), bet 2017. gadā tikai Ķoņi

Tabula 3-2: Derīgo izrakteņu krājumu balance Naukšēnu novadā, 2012.-2018.gads, tūkst. m³

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ķoņi							
Smilts-grants	86,85	78,90	72,69	73,80	73,52	72,92	72,69
Smilts	2354,65	2354,35	2344,55	2193,16	2188,11	2184,11	2177,42
Unguriņi (I iecirkņa I laukums)							
Smilts-grants	257,60	257,60	257,60	257,60	257,60	257,60	257,60
Smilts	1643,40	1631,09	1631,09	1631,09	1622,51	1620,97	1620,97

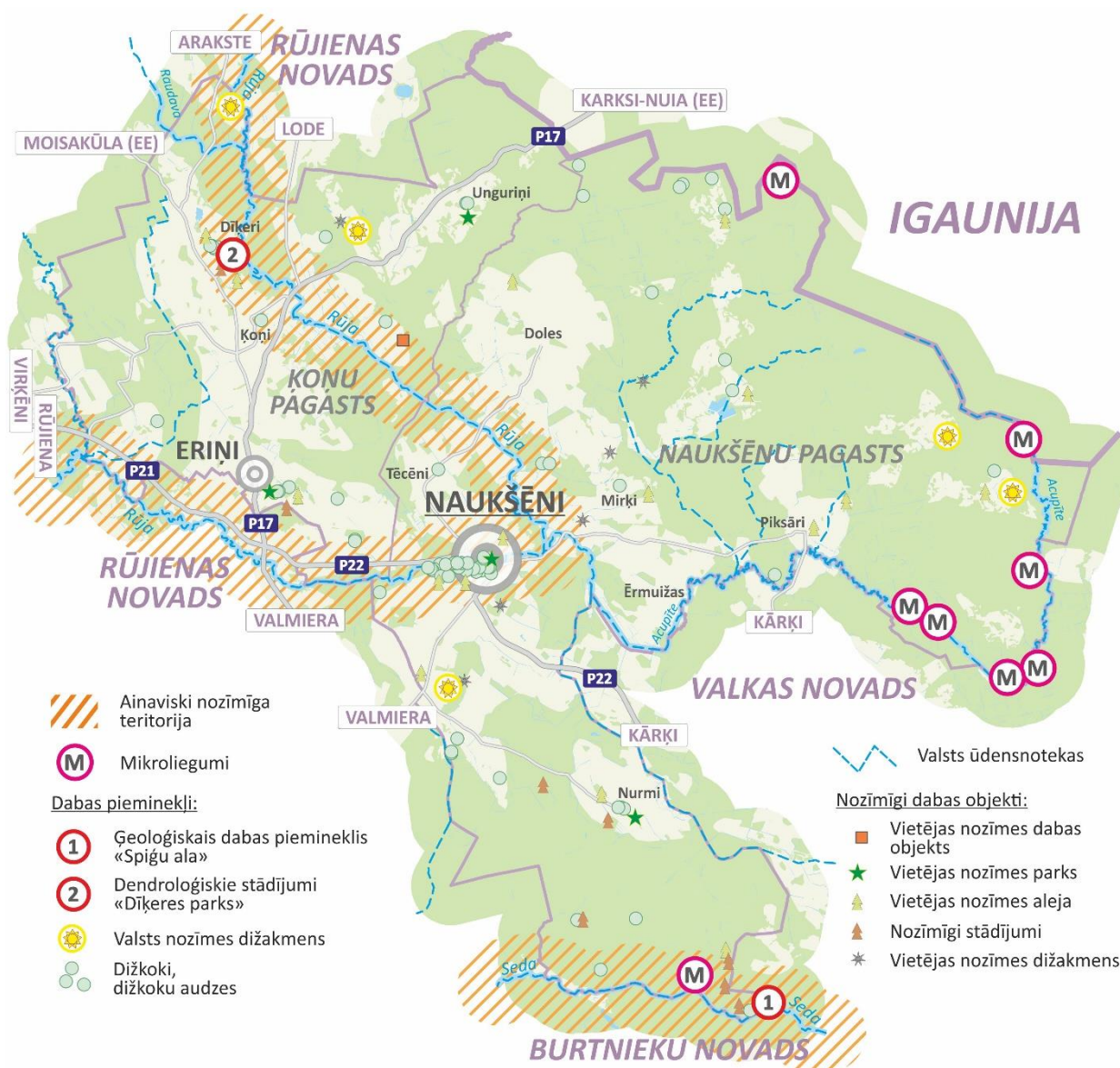
Avots: LVGMC

3.4. AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Novada bioloģisko daudzveidību nosaka tā lielā dabas apstākļu dažādība - augstieņu un zemieņu mija, izteiktās reljefa formas, upju ielejas, mežu masīvi un purvi.

Naukšēnu novads atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijā (ĪADT) - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Novads ir bagāts ar dabas pieminekļiem: aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi „Dīķeres parks”, ģeoloģiskais dabas piemineklis „Spīgu ala”, aizsargājamie koki - dižkoki (apzināti 64 aizsargājamie koki) un dižakmeņi (5 dižakmeņi, 13 vietējas nozīmes dižakmeņi). Saskaņā ar Sugu un

biotopu aizsardzības likuma 8.panta 2.daļu un 2012.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” novada teritorijā izveidoti 8 mikroliegumi. Novada ĪADT nav Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas - NATURA 2000. Bez tam novadā ir apzināti dažādi stādījumi: alejas, koku rindas un grupas ar veciem, unikāliem kokiem, kā arī dabiski veidojusies kadiķu pļava pie „Streidām”, kam nav noteikts aizsardzības statuss, bet šie objekti ir nozīmīgi novada līmenī, raksturo tā dabu un kultūrvidi. Dabas vērtības novada teritorijā parādītas Attēlā 3-2.

Attēls 3-2: Nozīmīgākie dabas objekti un pieminekļi Naukšēnu novadā (Avots: DAP)

3.5. KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

Naukšēnu novada teritorijā atrodas kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, kuru 1998.gada 29.oktobrī apstiprinājusi LR Kultūras

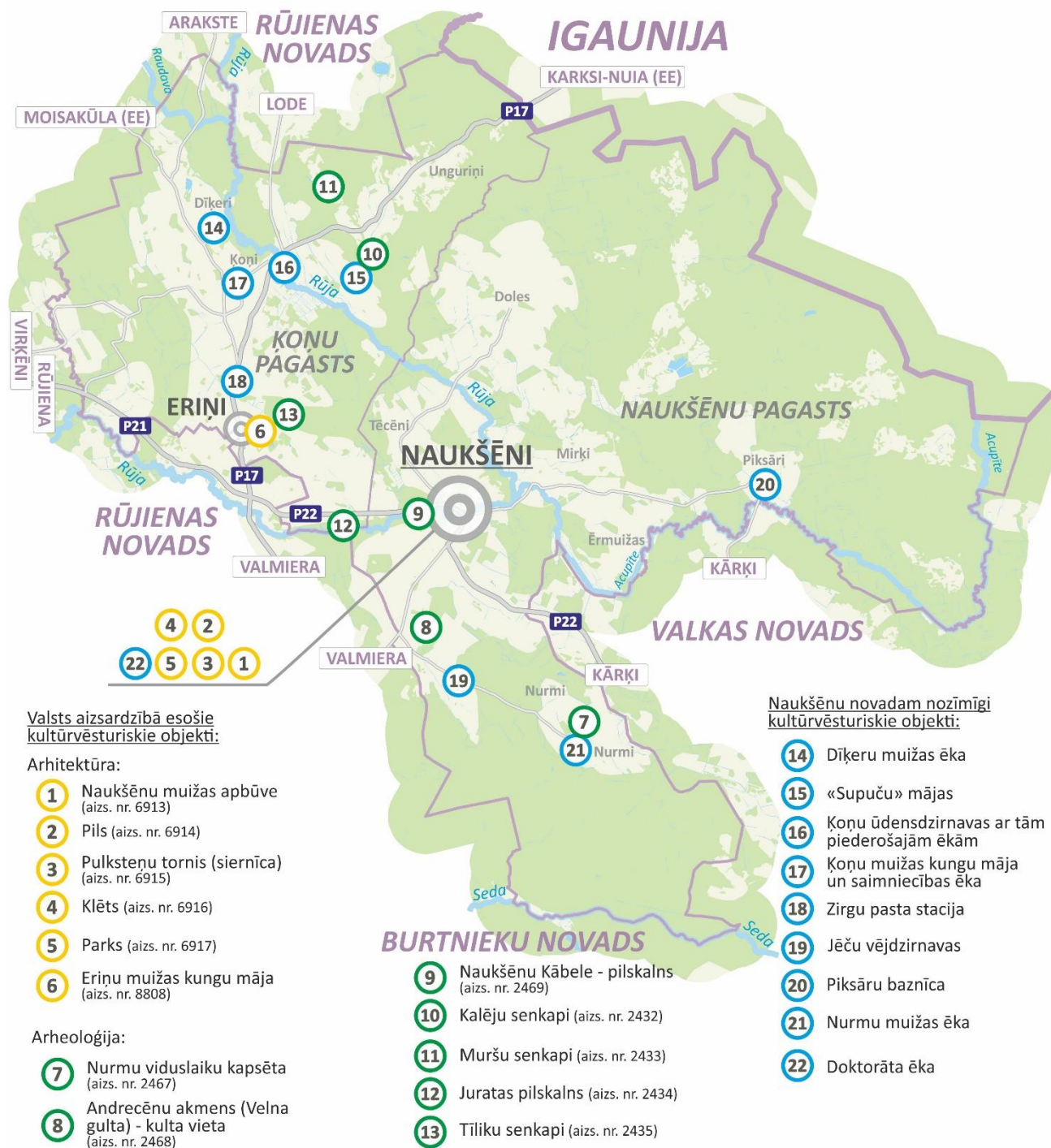
ministrija ar rīkojumu Nr.128. Naukšēnu novada kultūrvēsturiskais mantojums ietver kultūrvēsturiskas ēkas (muižas apbūve), kultūrvēsturisku vietu (pilskalnu), kulta vietu un senkapus.

Kopumā Naukšēnu novadā atrodas deviņi valsts aizsardzībā esoši valsts nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi un pieci vietējas nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi.

Tabula 3-3: Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Naukšēnu novadā

AIZSARDZĪBAS NR.	PIEMINEKĻA VEIDS	PIEMINEKĻA NOSAUKUMS	ATRAŠANĀS VIETA
Valsts nozīmes			
Naukšēnu novads			
6917	Arhitektūra	Parks	Naukšēnu muižā
6916	Arhitektūra	Klēts	Naukšēnu muižā
6915	Arhitektūra	Pulksteņu tornis (siernīca)	Naukšēnu muižā
6914	Arhitektūra	Pils	Naukšēnu muižā
6913	Arhitektūra	Naukšēnu muižas apbūve	Naukšēnu muižā
2469	Arheoloģija	Naukšēnu Kābele - pilskalns	Rūjas kreisajā krastā, ap 1 km uz R no Naukšēniem
2468	Arheoloģija	Andrecēnu akmens (Velna gulta) - kulta vieta	Pie Andrecēniem
Koņu pagasts			
8808	Arhitektūra	Eriņu muižas kungu māja	Eriņi
2433	Arheoloģija	Muršu senkapi	Pie Muršiem
Vietējas nozīmes			
Naukšēnu novads			
2467	Arheoloģija	Nurmu viduslaiku kapsēta	Nurmos pie fermas
Koņu pagasts			
2435	Arheoloģija	Tiliku senkapi	Pie Tilikām
2434	Arheoloģija	Juratas pilskalns	Pie Rijaskalniem
2433	Arheoloģija	Muršu senkapi	Pie Muršiem
2432	Arheoloģija	Kalēju senkapi	Pie Kalējiem

Datu avots: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

Attēls 3-3: Kultūrvēsturiskie objekti Naukšēnu novadā (Avots: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde)

3.6. KAPSĒTAS

Naukšēnu novadā neatrodas kapsētas, bet kapsētu pakalpojumiem tiek izmantotas kapsētas, kas atrodas netālu esošajā Rūjienas novadā.

4. PAŠVALDĪBAS PĀRVALDĪBA

4.1. ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA

Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – dome, kas pieņem lēmumus, nosaka pašvaldības institucionālo struktūru, lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu un par kartību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi, izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu. Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

Saskaņā ar Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumu, Naukšēnu novada domi veido deviņi deputāti.

Lai nodrošinātu domes darbību ir izveidotas un darbojas divas patstāvīgās komitejas:

- ❖ Finanšu komiteja piecu deputātu sastāvā,
- ❖ Sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja četru deputātu sastāvā.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai no deputātiem un iedzīvotājiem ir izveidotas piecas komisijas:

- ❖ Iepirkumu komisija,
- ❖ Administratīvā komisija,
- ❖ Pašvaldības mantas novērtēšanas un izsoles komisija,
- ❖ Dzīvojamo māju privatizācijas komisija,
- ❖ Darījumu ar lauksaimniecības zemi izvērtēšanas komisija.

Pašvaldības padotībā atbilstoši tās apstiprinātajiem nolikumiem ir izveidotas šādas iestādes un struktūrvienības:

- ❖ Dzīvokļu un komunālā saimniecība,
- ❖ Sociālais dienests,
- ❖ Pašvaldības policija,
- ❖ Naukšēnu bibliotēka,
- ❖ Ķoņu bibliotēka,
- ❖ Dzimtsarakstu nodaļa,
- ❖ Naukšēnu Cilvēkmuzejs,
- ❖ Naukšēnu pagasta kultūras nams,
- ❖ Ugunsdzēsības un glābšanas dienests,
- ❖ Naukšēnu novada vidusskola.

Pašvaldība ir dalībnieks:

- ❖ SIA "ZAAO",
- ❖ SIA „VTU Valmiera”,
- ❖ AS „Valmieras piens”.

4.2. PAŠVALDĪBAS KOMUNIKĀCIJA AR IEDZĪVOTĀJIEM

Naukšēnu novada iedzīvotājus par pašvaldības aktualitātēm, domes pieņemtajiem lēmumiem, Naukšēnu novada notikumiem un jaunumiem vienu reizi mēnesī informē pašvaldības informatīvais izdevums "Naukšēnu Novada Vēstis". 2017.gadā pašvaldības informatīvais izdevums iznāca divpadsmit reizes. Iedzīvotāji informatīvo izdevumu saņem bez maksas savās pastkastītēs. Izdevums ir pieejams arī publiskās vietās Naukšēnu novada teritorijā, kā arī elektroniskā veidā novada mājas lapā.

2018.gadā turpinājās sadarbība ar reģionālo laikrakstu "Liesma", kas ikdienā informēja par svarīgākajiem notikumiem izglītības, kultūras, sporta, uzņēmējdarbības un citās jomās, bet ik pēc trīs nedēļām izdeva pielikumu par Naukšēnu novadu.

Plašu informācijas apjomu ikvienam interesentam bija iespēja iegūt Naukšēnu novada interneta mājas lapā www.naukseni.lv. Novada mājas lapā informācija regulāri tika atjaunota un papildināta. Pašvaldība par svarīgākajiem notikumiem informāciju sniedza arī sociālajā tīklā twitter.com.

2018.gada sākumā tika organizēta ikgadējā tikšanās ar novada iedzīvotājiem, kurā iedzīvotājiem bija iespēja saņemt aktuālāko informāciju no domes deputātiem un pašvaldības darbiniekiem, kā arī klātienē un pirms tikšanās uzdot sev interesējošos jautājumus un saņemt atbildes.

Iedzīvotāju ērtībām Naukšēnu novada pašvaldības administratīvās ēkas pirmajā stāvā ir izvietots informācijas stends, kurā regulāri tiek atjaunota un papildināta informācija.

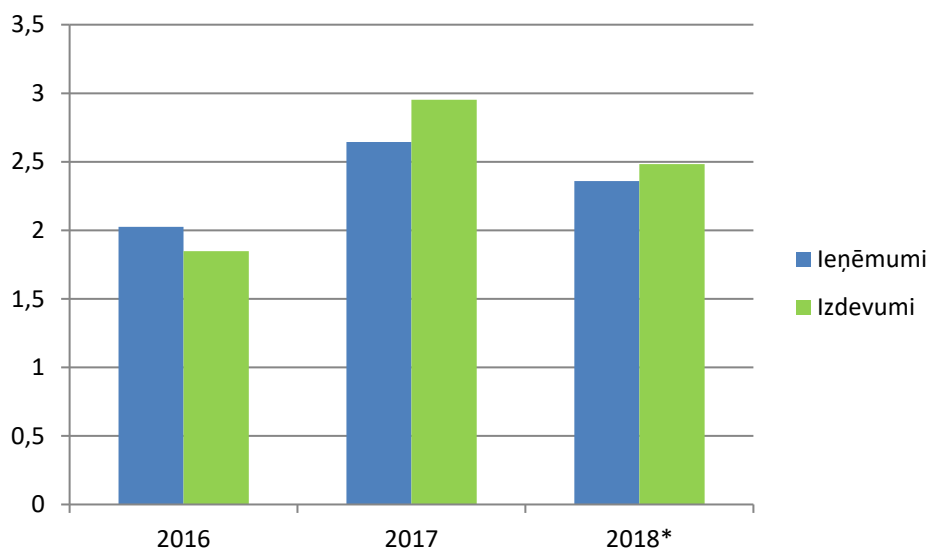
4.3. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS

Pašvaldības budžets ir līdzeklis pašvaldības politikas realizācijai ar finanšu metodēm. Svarīgākais, kas jānodrošina pašvaldībai, ir ilgtspējīga administratīvās teritorijas attīstība, efektīvi izmantojot konkurētspējīgo priekšrocību un vienlaikus sabalansējot saimniecisko un ekonomisko attīstību ar sociālajām interesēm.

Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

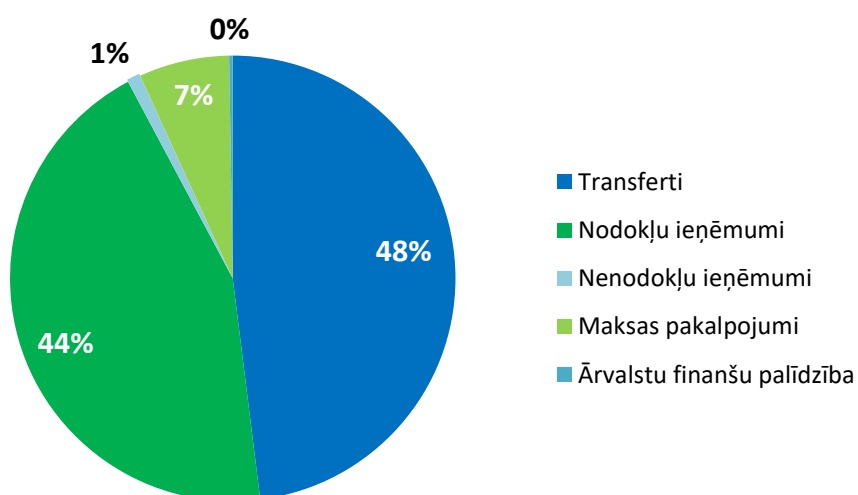
- ❖ novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos,
- ❖ racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm,
- ❖ uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu un saimniecisko darbību.

Naukšēnu novada pašvaldības pamatbudžeta faktiskie un plānotie rādītāji ir doti Tabulā 4-1. 2016.gadā kopējie pamatbudžeta resursi bija 2 milj. eiro, 2017.gadā – 2,6 milj. eiro. Aptuveni puse no ieņēmumiem nāk no valsts budžeta, un aptuveni tikpat tiek saņemti no pašu teritorijas nodokļu veidā un kā maksa par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem.

* plāns

Attēls 4-1: Naukšēnu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi, milj. EUR (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

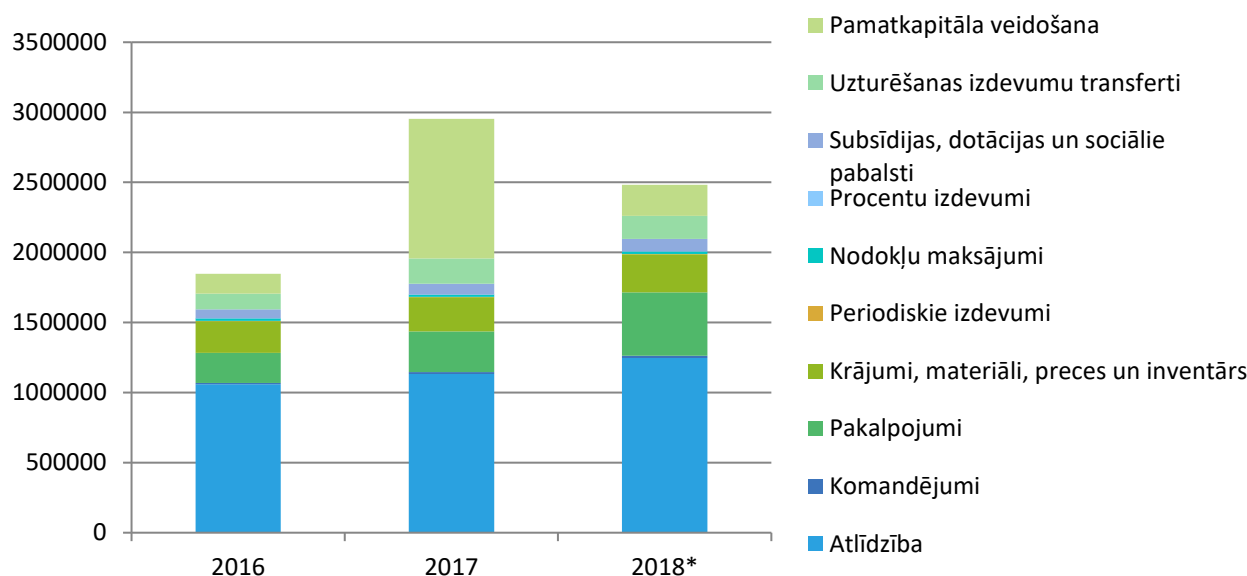
Attēls 4-2: Naukšēnu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu struktūra 2017.gadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

Tabula 4-1: Naukšēnu novada pašvaldības pamatbudžets, 2016.-2018.gadam (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

	FAKTS		PLĀNS	STRUKTŪRA			PĀRMAIŅAS	
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017
Ieņēmumi kopā	2025496	2644116	2359509	100,00%	100,00%	100,00%	31%	-11%
Nodokļu ieņēmumi	1096380	1168237	1202791	54,13%	44,18%	50,98%	7%	3%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	924704	988173	1043812	45,65%	37,37%	44,24%	7%	6%
Nekustamā īpašuma nodoklis	171676	180064	158979	8,48%	6,81%	6,74%	5%	-12%
Nenodokļu ieņēmumi	8551	25736	10524	0,42%	0,97%	0,45%	201%	-59%
Ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma	0	662	0	0,00%	0,03%	0,00%		
Valsts un pašvaldības nodevas	800	1108	720	0,04%	0,04%	0,03%	39%	-35%
Naudas sodi un sankcijas	93	49	150	0,00%	0,00%	0,01%	-47%	206%
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	1394	1671	1954	0,07%	0,06%	0,08%	20%	17%
Ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas un iznomāšanas	6264	22246	7700	0,31%	0,84%	0,33%	255%	-65%
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	162193	173334	174605	8,01%	6,56%	7,40%	7%	1%
Ārvalstu finanšu palīdzība	0	6893	4686	0,00%	0,26%	0,20%		-32%
Transferti	758372	1269916	966903	37,44%	48,03%	40,98%	67%	-24%
Valsts budžeta transferti	656162	1152256	850803	32,40%	43,58%	36,06%	76%	-26%
Pašvaldību budžetu transferti	102210	117660	116100	5,05%	4,45%	4,92%	15%	-1%
Izdevumi kopā	1848201	2953539	2482629	100,00%	100,00%	100,00%	60%	-16%
Vispārējie valdības dienesti	312543	381908	456271	16,91%	12,93%	18,38%	22%	19%
Sabiedriskā kārtība un drošība	40020	27841	39651	2,17%	0,94%	1,60%	-30%	42%
Ekonomiskā darbība	195898	1061012	316402	10,60%	35,92%	12,74%	442%	-70%
Vides aizsardzība	31727	80741	68287	1,72%	2,73%	2,75%	154%	-15%
Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	128924	153367	236236	6,98%	5,19%	9,52%	19%	54%
Veselība	1063	7485	10786	0,06%	0,25%	0,43%	604%	44%
Atpūta, kultūra, reliģija	163544	217715	285151	8,85%	7,37%	11,49%	33%	31%
Izglītība	832256	838302	871397	45,03%	28,38%	35,10%	1%	4%
Sociālā aizsardzība	142226	185168	198448	7,70%	6,27%	7,99%	30%	7%

2018.gadā pašvaldības pamatbudžeta izdevumu daļa ir noteikta gandrīz 2,5 milj. eiro apmērā, kas paredz aptuveni 5,2% budžeta deficītu no plānotajiem ieņēmumiem.

Izdevumi pēc ekonomiskās darbības klasifikācijas 2016.-2018.gadam parādīti Attēlā 4-3. 2017.gadā 38,3% no pamatbudžeta izdevumiem veidoja atlīdzība, 33,7% pamatkapitāla veidošana, bet 9,8% pakalpojumi. Salīdzinot ar citiem gadiem, 2017.gadā būtiski pieauguši izdevumi pamatkapitāla veidošanai, jo tika īstenoti vairāki būtiski projekti ar ārējo finanšu līdzekļu līdzfinansējumu (skatīt 4.4. nodaļu "Projektu kapacitāte").

* plāns

Attēls 4-3: Naukšēnu novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumu struktūra atbilstoši ekonomiskās darbības klasifikācijai, 2016.-2018.gads (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

Naukšēnu novada budžeta analīze 2012.-2017.gadam parādīta Tabulā 4-2.

Tabula 4-2: Naukšēnu novada budžeta analīze, 2012.-2017.gadam (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ieņēmumi, EUR	1792540	2041909	1928281	1776431	2025496	2644116
Valsts budžeta transferti, EUR	692828	844756	679847	481665	656162	1152256
% no Ieņēmumiem	39%	41%	35%	27%	32%	44%
Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds (PFIF), EUR	217782	173670	160213	138433	267885	303249
% no Ieņēmumiem	12%	9%	8%	8%	13%	11%
Izdevumi, EUR	1517177	2077905	2089015	2082720	1848201	2953539
Pamatkapitāla veidošana, EUR	62480	451094	432551	369461	143418	995862
% no Izdevumiem	4%	22%	21%	18%	8%	34%
Vispārējie izdevumi, EUR	308812	314856	291460	310570	312543	381908
% no Izdevumiem	20%	15%	14%	15%	17%	13%
Budžeta pārpalikums/deficīts, EUR	275363	-35996	-160734	-306289	177295	-309423
% no Ieņēmumiem	15%	-2%	-8%	-17%	9%	-12%

Kā redzams Tabulā 4-2 Naukšēnu novada pašvaldības budžets laika periodā no 2012.-2017.gadam ir bijis ļoti mainīgs. Izvērtējuma periodā ieņēmumu īpatsvars no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda svārstās no 9-13%, kas ataino Naukšēnu novada vietu pašvaldību rangā atbilstoši teritorijas attīstības indeksa vērtībām (57.vieta 2013.gadā, 50.vieta 2015.gadā, 58.vieta 2017.gadā no 109 novadiem), ko katru gadu aprēķina Valsts reģionālās attīstības aģentūra. Arī pamatkapitāla veidošanas izdevumu īpatsvars laika periodā no 2012.-2017.gadam ir bijis ļoti svārstīgs no 4% 2012.gadā līdz pat 34% 2017.gadā (vidēji 18% gadā), tāpat kā budžeta pārpalikuma/deficīta īpatsvars no -17% 2015.gadā līdz +15% 2012.gadā, kas norāda uz budžeta nestabilitāti un disbalansu – lielo infrastruktūras projektu īstenošana atstāj būtisku iespaidu uz kopējo pašvaldības budžetu.

Izvērtējuma periodā ir uzlabojusies novada pārvaldības darba efektivitāte, jo ievērojami ir samazināties vispārējo izdevumu īpatsvars izdevumu struktūrā no 20% 2012.gadā līdz 13% 2017.gadā.

Naukšēnu novada saistību apjoms no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem nepārsniedz 5% robežu, kas ir ļoti labs rādītājs un parāda, ka pašvaldībai ir iespējas piesaistīt finansējumu plānotajiem investīciju projektiem, jo maksimālais saistību apmērs ir 20% no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem.

Tabula 4-3: Naukšēnu novada pašvaldības pārskats par saistību apmēru (2018.gada jūlijs)³

	SAISTĪBU APMĒRS							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	PAVISAM
Aizņēmumi	85 592	72 157	67 502	56 957	56 852	56 747	56 642	1 022 659

Saistību apjoms procentuāli no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem

4,54	3,82	3,58	3,02	3,01	3,01	3,00
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Plānotie pamatbudžeta ieņēmumi bez plānotajiem transferta ieņēmumiem no valsts budžeta noteiktam mērķim (izņemot Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējumu) un plānotajām iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā saimnieciskajā gadā:	1886777
--	----------------

Avots: Valsts Kase

Atbilstoši budžeta analīzei Naukšēnu novads 2018.gadā pamatkapitāla veidošanai (investīciju projektu īstenošanai) var plānot vidēji 18% no plānotajiem budžeta izdevumiem, t.i. ~440 tūkst. EUR (faktiski plānoti 220 tūkst. EUR, 9% no plānotajiem izdevumiem, kas uzskatāma par piesardzīgu stratēģiju). Papildus pie atbilstošiem nosacījumiem pašvaldībai ir iespējas piesaistīt Valsts Kases aizņēmuma līdzekļus ~2,5 milj. EUR apmērā.

4.4. PROJEKTU KAPACITĀTE

Investīciju projektu finansēšanai tiek izmantoti šādi galvenie līdzekļu avoti:

- ❖ starptautisko fondu un programmu granti,
- ❖ aizņēmumi no kredītiestādēm,
- ❖ valsts budžeta līdzfinansējums,

³ Datu avots: Valsts kase

- ❖ privāto investoru līdzekļi, tostarp uz publiskās un privātās partnerības (PPP) principiem ieguldītie,
- ❖ pašvaldības pašu līdzekļi.

Kā rāda prakse, vairumam pašvaldību ierobežotu finanšu resursu apstākļos svarīgs faktors, kas ietekmē īstenojamo projektu daudzumu, ir pieejamais ES fondu un speciālo programmu finansējums. Pēdējo gadu laikā Naukšēnu novads ir īstenojis vairākus nozīmīgus projektus.

Naukšēnu novadā par projektu iesniegumu sagatavošanu un ieviešanu atbildīga ir projektu vadītāja. Atbilstoši pašvaldības izvirzītajām prioritātēm projektu vadītāja seko līdzi aktuālajai informācijai par izsludinātajiem projektu konkursiem. Izvērtējot izsludināto projektu konkursu nosacījumus, tiek lemts par projekta iesnieguma sagatavošanu un iesniegšanu.

Naukšēnu novadā 2017. un 2018.gadā tika īstenoti projekti, kuru īstenošanai tika piesaistīts ne tikai pašvaldības, bet arī ārējais finansējums.

2017.gadā ekspluatācijā tika nodots autoceļš Dronas-Purapuķes. Tā pārbūve tika veikta Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) 3.3.1.specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām” trešās projektu iesniegumu atlases kārtas “Ieguldījumi uzņēmējdarbībai nozīmīgā infrastruktūrā pašvaldībās, kuras nav nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldības” iesniegtā projekta „Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstība Naukšēnu pagastā” ietvaros. Kopējās faktiskās būvniecības izmaksas bija 371 405 EUR, no kurām attiecināmās izmaksas bija 368 731 EUR, ERAF līdzfinansējums projekta īstenošanai - 299 741 EUR, valsts budžeta dotācija 17 257 EUR un pašvaldības finansējums 54 407 EUR.

2017.gada nogalē ekspluatācijā tika nodots ceļš Ķire-Jaunlambikas posmā no 0,00-0,842 km un tilts pār Rūju. Autoceļa pārbūve tika veikta Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai attīstības fonda (ELFLA) lauku attīstības programmas pasākuma “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana” ietvaros. Projekta kopējās izmaksas bija 496 898 EUR, no kurām attiecināmās izmaksas bija 432 684 EUR. ELFLA līdzfinansējums projekta īstenošanai bija 389 416 EUR, pašvaldības finansējums – 107 483 EUR.

2017.gadā noslēdzās četru LEADER projektu realizācija, kas tika iesniegtā biedrības “No Salacas līdz Rūjai” izsludinātā atklātā projektu konkursā ELFLA Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020.gadam apakšpasākumā 19.2. “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” aktivitātē 19.2.2. „Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”.

Pie Naukšēnu novada vidusskolas tika izveidots bērnu rotaļu laukums – uzstādīti četri soliņi, divas atkritumu urnas un trīs rotaļu iekārtas, zem divām no tām tika ieklāts gumijas mulčas segums. Projekta kopējās izmaksas bija 21 696 EUR, no kurām ELFLA līdzfinansējums - 18 755 EUR.

Lai veicinātu iedzīvotājus nodarboties ar fiziskām aktivitātēm, pie Naukšēnu sporta halles tika uzstādīti septiņi dažādu muskuļu grupu trenāžieri, divi soliņi un atkritumu urna. Projekta kopējās izmaksas bija 6 696 EUR, no kurām ELFLA līdzfinansējums - 5 620 EUR.

Pēc projekta "Stadiona skrejceļa izbūve Naukšēnu pagastā" īstenošanas, stadiona skrejceļu 120 metru garumā un četru skrejceļu platumā klāj sintētisks segums. Atbilstoši standartiem uzklāts arī horizontālais marķējums. Projekta kopējās izmaksas bija 44 589 EUR, no kurām ELFLA līdzfinansējums - 27 000 EUR.

Ķoņu pagastā pie dzīvojamām mājām "Jaunavoti" un "Liepavoti" tika uzstādīta rotaļu iekārta, šūpoles, soliņš un atkritumu urna. Projekta kopējās izmaksas bija 5 284 EUR, no kurām ELFLA līdzfinansējums - 4 345 EUR.

2018.gada pavasarī Naukšēnu sporta hallē tika uzstādīts elektroniskais rezultātu tablo. Projekta kopējās izmaksas bija 5203 EUR, no kurām ELFLA finansējums ir 4683 EUR. Projekts tika iesniegts biedrības "No Salacas līdz Rūjai" izsludinātā atklātā projektu konkursā ELFLA Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020.gadam apakšpasākumā 19.2. "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju" aktivitātē 19.2.2. „Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”.

2017.gada rudenī noslēdzās iepriekšējā gadā uzsāktais Naukšēnu, Rūjienas un Mazsalacas novada pašvaldību un biedrības "Ziemeļvidzemes ģeoparks" kopprojekts "Neiepazītā Ziemeļlatvija". Projekta ietvaros Naukšēnu pašvaldībā tika labiekārtota aktīvās atpūtas un izziņas taka pie Naukšēnu Cilvēkmuzeja un izstrādāts rekonstrukcijas projekts Dīķeres parkam, kurā tika uzstādītas arī informatīvās plāksnes un paplašināti dendroloģiskie stādījumi. Naukšēnu novada pašvaldības projekta kopējās izmaksas bija 15 900 EUR, no kurām Latvijas vides aizsardzības fonda līdzfinansējums bija 13 500 EUR un pašvaldības finansējums - 2400 EUR.

Valsts kultūrkapitāla fonds piešķīra projekta "Naukšēni toreiz un tagad" īstenošanai 4 000 EUR, kopējās projekta izmaksas - 5 500 EUR. Projekta ietvaros Naukšēnu Cilvēkmuzejā tika uzstādīts muzeja dizainam pielāgots informatīvais multimediju stends, kurā iespējams aplūkot Naukšēnu pagasta esošo un bijušo ēku atrašanās vietas (aptuveni 600 ēkas).

Lai izveidotu uz jauniešu pieredzi balstītu brīvprātīgā darba sistēmas modeli Naukšēnu novadā un veicinātu jauniešu iesaisti brīvprātīgā darbā, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras rīkotajā atklātajā projektu konkursā tika iesniegts projekts "Esmu Brīvprātīgs". Projekts īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2017.gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros. Projekta kopējais finansējums 2 874 EUR, kas 100% apmērā tiek finansēts no valsts budžeta līdzekļiem.

Latvijas Pašvaldību savienības rīkotā „Meža diena 2017” pasākuma "Pašvaldību labie darbi parkos Latvijas simtgadei" ietvaros aktīvās atpūtas un izziņas takā pie Naukšēnu Cilvēkmuzeja un Doktorāta tika iestādīti 57 koku un krūmu stādi. Teritorija tika papildināta ar grimoņiem, korintēm, ceriņiem, lazdām, vilkābelēm un citiem stādiem, kā arī tika izveidota pīlādžu aleja, kurā šobrīd aug 14 dažādas pīlādžu šķirnes. Projekta kopējais finansējums 454 EUR, no kura pašvaldības finansējums 54 EUR. 2018.gadā "Meža dienas 2018" ietvaros aktīvās atpūtas un izziņas taka pie Naukšēnu Cilvēkmuzeja tiek papildināta ar koku stādījumiem, uzstādīti divi soliņi un informatīvā katedra.

2017.gadā uzsākts un 2018. gada pavasarī noslēdzies Naukšēnu novada vidusskolas projekts "Labā dabā!", ko atbalstījusi Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija. Projekta aktivitātēs (mācību nodarbībās, nometnē, izbraukuma nodarbībās, konkursos, vides spēļu izgatavošanā) jauniešos tiks veicināta izpratne par dabas daudzveidību, tās vērtībām un vienreizīgumu, kā arī veidota izpratne par dabas aizsardzību un veselīgu dzīvesveidu saskaņā ar dabu. Projekta kopējās izmaksas 12577 EUR, kas 100% apmērā tiek finansēts no Latvijas vides aizsardzības fonda līdzekļiem.

Īstenojot Zivju fonda projektu "Naukšēnu novada Rūjas upes zivju krājumu papildināšana", 2017. gada vasarā Rūjas upē tika ielaisti 6 000 ataudzēti līdaku mazuļi. Projekta īstenošana dos iespēju palielināt Rūjas upes zivju krājumus un labvēlīgi ietekmēs makšķerēšanas, rekreācijas un tūrisma attīstību Naukšēnu novadā. Projekta kopējā summa 1 764 EUR, no kuriem Zivju fonda finansējums 1 554 EUR un Naukšēnu novada pašvaldības finansējums – 210 EUR.

Kopš 2017.gada maija Naukšēnu novada iedzīvotājiem ir bijusi iespēja iesaistīties dažādos veselības un slimību profilakses pasākumos, kurus īstenojusi Naukšēnu novada pašvaldība, izmantojot Eiropas Sociāla fonda (ESF) un valsts budžeta piešķirtos līdzekļus. Projekta "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana Naukšēnu novada iedzīvotājiem" mērķis ir, īstenojot vietēja mēroga pasākumus, uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Naukšēnu novada iedzīvotājiem. Projekts tiks īstenots līdz 2019.gada beigām, kopējā pieejamā summa aktivitāšu nodrošināšanai ir 24 168 EUR.

Naukšēnu novada pašvaldība 2017. gadā saņēma valsts budžeta dotāciju 25 000 EUR, lai veiktu ēkas "Mazaldari" pārbūves pirmo kārtu – jumta un logu nomaiņu.

4.5. JAUNATNES POLITIKA

Jaunatnes politiku Latvijā nosaka Jaunatnes likums, kas stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī. Likuma mērķis ir uzlabot jauniešu – personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem – dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, darba tikumu un patriotismu, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī atbalstot darbu ar jaunatni. Jaunatnes likums nosaka jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un to kompetenci šīs politikas nozarē, jauniešu līdzdalību jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā, kā arī pamatprincipus finansējuma piešķiršanai jauniešu iniciatīvām, līdzdalībai lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē un darbam ar jaunatni.

Jaunatnes likums nosaka pašvaldības kompetenci jaunatnes politikas nozarē, t.i., pašvaldība, pildot savas funkcijas, veic darbu ar jaunatni, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus (noteikti Jaunatnes likumā) un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība plāno darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība nodrošina institucionālu sistēmu darbam ar jaunatni.

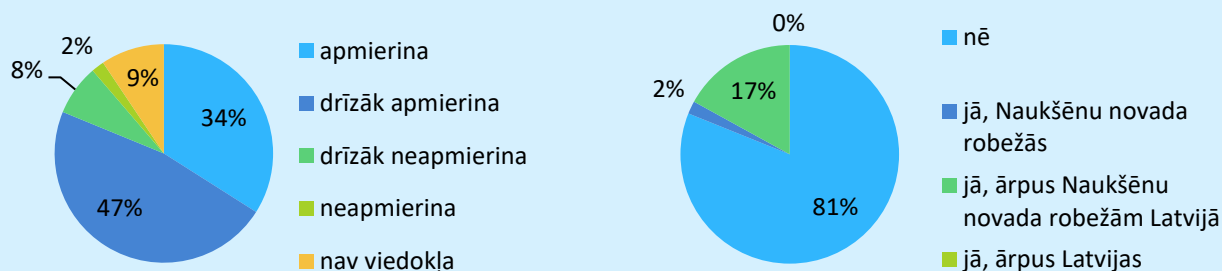
Naukšēnu novada pašvaldībā nav izstrādāts neviens jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments. Pašvaldībai, izstrādājot jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu, ir jānodrošina jauniešu, kas dzīvo, mācās vai strādā novadā, līdzdalību plānošanas dokumenta izstrādē,

jauniešiem iesakot savas idejas pašvaldības jaunatnes politikas vīzijai, prioritātēm un uzdevumiem, kas ilgtermiņā tieši ietekmēs jauniešu ikdienu un viņu aktivitātes pašvaldībā.

Kultūras nama pagrabstāvā atrodas Naukšēnu Bērnu un jauniešu centrs, kura galvenā funkcija ir nodrošināt lietderīga un aktīva brīvā laika pavadīšanu. Tajā notiek radošās nodarbības, tiek organizētas tikšanās, nodarbības, kā arī ir iespēja spēlēt dažādas spēles. Centrā atrodas publiskā interneta pieejas punkts.

iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Naukšēnu novada pašvaldības pakalpojumu KVALITĀTE **Vai tuvāko piecu (5) gadu laikā plānojat mainīt dzīvesvietu?**

Ar Naukšēnu novada pašvaldības pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 90% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu. 81% no Naukšēnu novada iedzīvotājiem, kas aizpildīja aptauju neplāno tuvāko 5 gadu laikā mainīt dzīvesvietu.

5. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

5.1. IZGLĪTĪBA

Naukšēnu novada vidusskola

Naukšēnu novada pašvaldībai paredzētās izglītības funkcijas un kompetenci izglītības jomā īsteno Naukšēnu novada vidusskola. 2017./2018.mācību gadā Naukšēnu novada vidusskolā varēja apgūt piecas izglītības programmas:

- ❖ Vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programmu (31011011);
- ❖ Pamatizglītības programmu (21011111);
- ❖ Speciālās pamatzglītības programmu izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem (21015611);
- ❖ Speciālās pamatzglītības programmu izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem;
- ❖ Vispārējās pirmsskolas izglītības programmu (01011111).

2017./2018.mācību gadu Naukšēnu novada vidusskolā uzsāka 242 izglītojamie. Klasēs - 195 izglītojamie, pirmsskolas grupiņās – 47 bērni. Skolā strādā 40 darbinieki, no tiem 27 skolotāji. 19 pedagogi ir pedagoģijas maģistri. Līdz 40 gadu vecumam skolā strādā trīs pedagogi, vairāk par 40 gadiem ir 17 pedagogiem. Vairāk par 60 gadiem ir 7 pedagogiem.

2017./2018.mācību gadā interešu izglītības programmas 51 stundas apmērā (nedēļā) realizēja 12 pedagogi. 132 izglītojamie bija iesaistījušies dažādās ārpusstundu nodarbībās.

Skolā darbojas:

Tautisko deju pulciņš (1.-2. kl., 3.-4. kl., 5. - 6.kl. un jauniešu tautu deju kolektīvs)	Novadpētniecības pulciņš (no 5.kl.)
Sarīkojuma deju pulciņš	Rokdarbu (plastikas) pulciņš (meitenēm no 5.kl.)
Pūtēju orķestris	Florbola pulciņš
Dramatiskais pulciņš	Vizuālās mākslas pulciņš (no 5. kl.)
Koris 1.-4. kl.	Mākslas pulciņš (1.-12.kl.)
Meiteņu ansamblis	Volejbola pulciņš
Kokapstrādes pulciņš (no 5.kl.)	Ugunsdzēsēju sporta pulciņš

Naukšēnu novada pašvaldība nodrošinājusi mācību līdzekļu - mācību grāmatu, darba burtnīcu un dienasgrāmatu pieejamību visiem izglītojamajiem. Skolas bibliotēkas fondā ir 13 422 grāmatu, no kurām 6 356 ir mācību grāmatas. Skolā ir nodrošināta pieeja internetam. Izglītojamo vajadzībām ir pieejami 40 datori ar interneta pieslēgumu, no kuriem informātikas kabinetā darbojas 20 datori. Katrā mācību kabinetā ir dators un projektor. Skolā ir moderni aprīkoti meiteņu un zēnu mājturības kabineti. Ar pašvaldības finansējumu tiek nodrošināta katras klases mācību ekskursija. Lai palielinātu

skolēnu konkurētspēju un dažādotu piedāvājumu, katru gadu Naukšēnu novada vidusskolas skolēni piedalās starpnovadu skolu un Valsts izglītības satura centra noteiktajās valsts līmeņa olimpiādēs.

Ir pilnveidota atbalsta pasākumu sistēma ikdienas mācību procesā skolēniem ar mācīšanās grūtībām. Logopēds un skolotāja palīgs strādā uz pilnu slodzi. Pedagogu un atbalsta personāla kolektīvs īpašu uzmanību velta skolēnu mācīšanas metodikas pilnveidošanai, lai uzlabotu skolēnu mācību sasniegumus un novērstu priekšlaicīgu mācību pamešanu.

Mācību gada beigās olimpiāžu, konkursu un sporta sacensību uzvarētāju pasākumā „Naukšēnu novada lepnums” par labiem un teicamiem sasniegumiem izteikta pateicība 47 izglītojamajam un 12 pedagogiem. Otro gadu izglītojamie par ļoti labiem mācību sasniegumiem saņem “Zelta liecību”, bet viņu vecāki “Pateicību”. Samazinās to izglītojamo skaits, kuri vēlas sagatavoties mācību priekšmetu olimpiādēm. Palielinās to izglītojamo skaits, kuri piedalās dažādos konkursos starpnovadu skolu un valsts mērogā. Izglītojamie piedalās radošos konkursos.

Skolā ir senas sporta tradīcijas. Izglītojamie sporta interešu izglītības programmās sasniedz labus rezultātus novada un valsts līmenī. Palielināties to izglītojamo skaits, kuriem ir ļoti labi sasniegumi sportā.

Skola veicina sadarbību ar vecākiem: organizē lekcijas, tikšanās ar bērnu un jauniešu speciālistiem. Divas reizes gadā notiek Vecāku dienas – atvērto durvju diena vecākiem, ar iespējām vērot atklātās stundas, vērtēt skolas ēdnīcas darbu. Katru gadu vecāki var vērtēt skolas interešu izglītības pulciņu darba rezultātus Mātes dienas, 18.novembra Valsts svētku koncertos un Ziemassvētku lieluzvedumā. Skola pasākumu organizēšanā un īstenošanā aktīvi sadarbojas ar Naukšēnu kultūras namu un bibliotēku. Vecāki un skolas darbinieki piedalās skolas organizētajā pasākumā “Vecāki var!”. 2017.gadā uzsāka pirmsskolas rotaļu laukuma labiekārtošana. Tiek pabeigta skolas internāta labiekārtošana un remonts.

Skolā tiek īstenotas programmas “Skolas auglis” un “Skolas piens”, kuru mērķis ir veicināt pareizas ēšanas un uztura paradumu veidošanos, kas būtu noturīgi visu turpmāko dzīvi. Veselīga dzīvesveida popularizēšanas pasākumi notiek klases stundās. Pašvaldība finansē izglītojamo brīvpusdienas no 5. līdz 9.klasei un skolas pūtēju orķestra dalībniekiem. Skola piedalās tādu projektu realizēšanā kā “Jaunie vides līderi”, “Labā dabā”, “Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana Naukšēnu novada iedzīvotājiem” un “Erasmus + programmā “Jaunieši darbībā “Īstens Eiropas pilsonis”. Pedagogi iesaistījušies Erasmus + projektā “Svešvalodu un skolvadības prasmju pilnveidošana - priekšnoteikums Naukšēnu novada vidusskolas kapacitātes stiprināšanai”. Lai novērstu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un uzlabotu mācību sasniegumus, skola realizē projektu “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”.

Tabula 5-1: Izglītojamo skaits Naukšēnu novada vidusskolā

IZGLĪTĪBAS IESTĀDE	2015./2016.M.G.	2016./2017.M.G.	2017./2018.M.G.
Naukšēnu novada vidusskola, klases	193	198	195
Naukšēnu novada vidusskola, PII	37	48	47

KOPĀ	230	246	242
-------------	-----	-----	-----

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

Naukšēnu novada vidusskolas konkurētspēju iespējams novērtēt, izvērtējot pašvaldību savstarpējos norēķinus par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Kā redzams Tabulā 5-2, laika periodā no 2012. līdz 2017.gadam izdevumi no Naukšēnu novada pašvaldības par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem citās pašvaldībās pārsniedz ieņēmumus, kas nozīmē, ka vairāki Naukšēnu novada skolēni izvēlas mācīties ārpus Naukšēnu novada nekā citu novadu skolēni izvēlas mācīties Naukšēnu novada vidusskolā. Iemesli mācīties ārpus sava novada teritorijas ir dažādi - vecāku darba vieta, vecvecāku pieejamība, nokļūšanas iespējas, u.c.

Tabula 5-2: Pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, EUR

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ieņēmumi	47609	58991	56757	67845	94945	117660
Izdevumi	56157	86468	80074	85056	86077	136474
Starpība	-8548	-27477	-23317	-17211	8868	-18814

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

2016.gadā 56% no 9. klases absolventiem turpināja izglītību Naukšēnu novada vidusskolā, 2017.gadā un 2018.gadā – 39%. Liela daļa 9. klases absolventu izvēlas mācības turpināt tehnikumos - 2016.gadā – 13%, 2017.gadā – 38%, 2018.gadā – 44%.

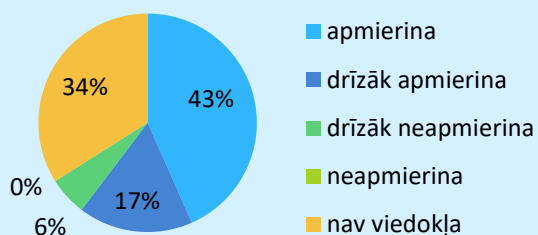
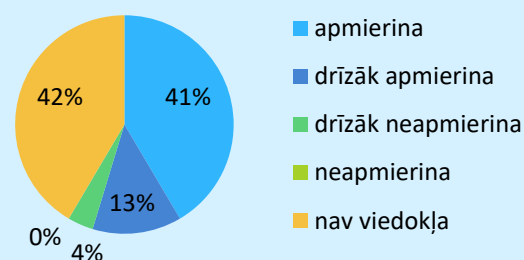
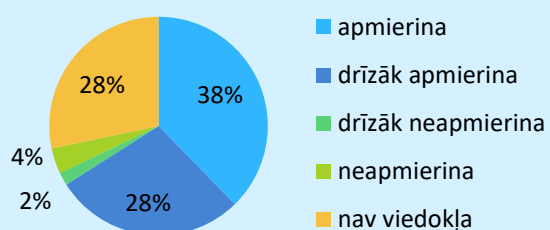
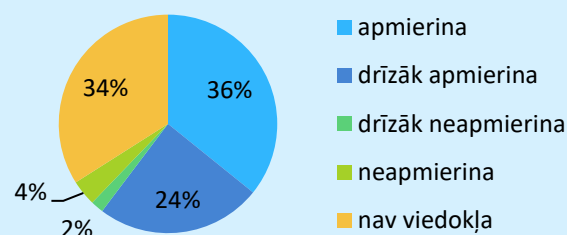
Sociālās korekcijas izglītības iestāde "Naukšēni"

SKII „Naukšēni” ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esoša izglītības iestāde, kas darbojas kopš 1998.gada. Sākotnēji tā tika paredzēta meitenēm vecumā no 11 līdz 18 gadiem, kurām piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis - ievietošana sociālās korekcijas iestādē. Ar 2006.gadu iestādē ievieto arī zēnus, bet, likvidējot otru Latvijā esošo sociālās korekcijas izglītības iestādi „Strautiņi”, Naukšēnos ievieto abu dzimumu audzēkņus vecumā no 11 līdz 18 gadiem.

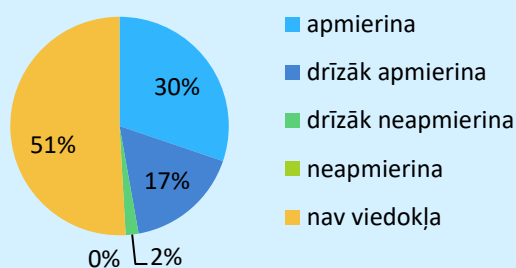
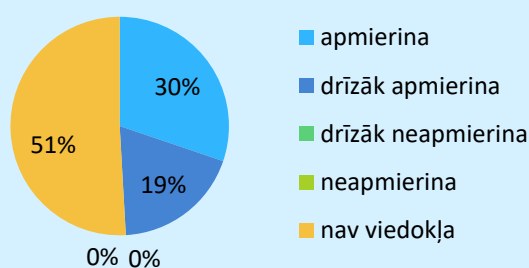
SKII "Naukšēni" atrodas vēsturiskā vietā – Naukšēnu muižā. Skaistais muižas parks, lauku klusums un miers veicina šeit nonākušo audzēkņu sociālo un pedagoģisko korekciju. Iestāde var lepoties ar daudzveidīgu sociālās korekcijas nodarbību klāstu – audzēkņi apgūst kulināriju, apģērbu dizainu, metālapstrādi, kokapstrādi, datorzinības un citas iemaņas. Vērtībizglītību nodrošina kristīgā ētika, jaunsardze un ansamblis, bet sportot gribētājiem tiek piedāvāts futbols, hokejs, florbols, galda teniss, peldēšana un riteņbraukšana.

SKII „Naukšēni” darbības mērķis ir radīt izglītojamajam aizsargātības sajūtu, nodrošināt apstākļus viņa attīstībai un labklājībai.

Profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības programmas Naukšēnu novada iedzīvotāji var apgūt netālu esošajās Rūjienas mūzikas skolā un Rūjienas mākslas skolā.

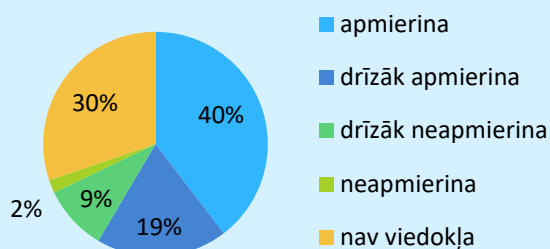
Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):**Pašvaldības pirmsskolas izglītības PIEEJAMĪBA****Pašvaldības pirmsskolas izglītības KVALITĀTE****Pašvaldības vispārējās izglītības PIEEJAMĪBA****Pašvaldības vispārējās izglītības KVALITĀTE**

Ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 91% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 94%. Ar pašvaldības vispārējās izglītības iestādes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 92% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 91%. Ar izglītības pieejamību izglītības iestādēs bērniem ar īpašām vajadzībām bija apmierināti 62% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

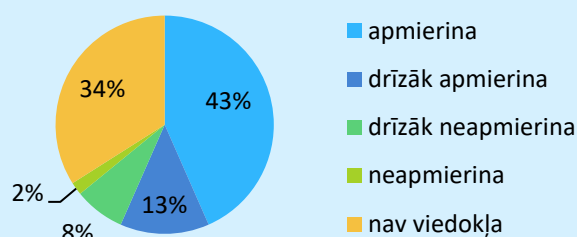
Skolēnu pārvadājumu transporta un maršrutu PIEEJAMĪBA**Skolēnu pārvadājumu KVALITĀTE**

Ar skolēnu pārvadājumu transporta un maršrutu pieejamību bija apmierināti 96% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 100%.

Interesešu izglītības pakalpojumu bērniem un jauniešiem PIEEJAMĪBA

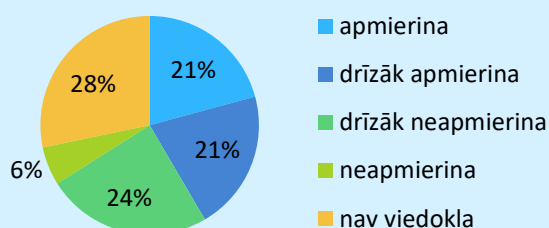

Interesešu izglītības pakalpojumu bērniem un jauniešiem KVALITĀTE

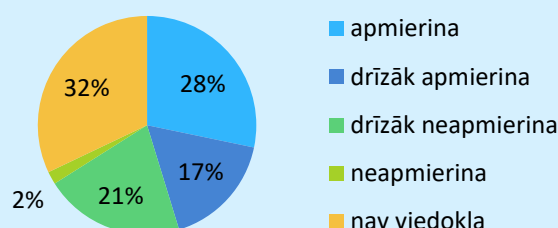

Ar interesešu izglītības pakalpojumu bērniem un jauniešiem pieejamību bija apmierināti 84% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 86%. Ar interesešu izglītības pakalpojumu pieaugušajiem pieejamību bija apmierināti 82% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 95%.

Pieaugušo izglītības iespēju PIEEJAMĪBA

Pieaugušo izglītības pakalpojumu KVALITĀTE

Ar pieaugušo izglītības pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 58% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 67%.

5.2. KULTŪRA

Naukšēnu novadā ir attīstīta kultūras infrastruktūra un bagāta kultūras dzīve. Naukšēnu novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuri piedāvā iedzīvotājiem apgūt un izziņāt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un iepazīt profesionālās mākslas sniegunus. Pastāvīgi tiek paplašinātas kultūras iestāžu piedāvātās iespējas, lai pilnīgāk apmierinātu dažādu sociālo grupu vajadzības pēc pilnvērtīgas atpūtas iespējām.

Naukšēnu novadā darbojas šādas kultūras iestādes:

- ❖ **Naukšēnu kultūras nams** - Kultūras namā tiek organizēti pasākumi visām vecuma grupām – bērniem, jauniešiem, vidējai paaudzei un senioriem. Kultūras namā aktīvi darbojas pašdarbības kolektīvi – vidējās paaudzes deju kolektīvs "Naukšēni", senioru deju kopa "Švunkas", audēju kopa "Ādama brūtes", sieviešu ansamblis "Noktirne", vīriešu ansamblis "Klusie ūdeņi", radošā apvienība "Krelles". Darbu uzsākusi arī amatiereteātra grupa. Kultūras namam ir cieša sadarbība ar Naukšēnu novada vidusskolu, kas lielākos skolas pasākumus rīko kultūras namā. Regulāri tiek aicināti arī vieskolektīvi ar teātra izrādēm, uzvedumiem, koncertiem. Naukšēnu novada pašvaldība nodrošina amatiermākslas kolektīvu

piedalīšanos vietēja, reģionāla un valsts līmeņa skatēs, konkursos, Dziesmu un deju svētku procesā.

- ❖ **Naukšēnu Cilvēkmuzejs** - vēsta par Naukšēnu novada vēstures notikumiem caur konkrētu individu pieredzi, ļaujot mūsdienu cilvēkam labāk izprast iepriekšējo paaudžu likteņu un vēsturisko notikumu kopsakarības Ziemeļvidzemē un padarot pieejamas plašākai sabiedrībai Ziemeļvidzemes un īpaši Naukšēnu novada materiālās un nemateriālās vēstures liecības, tādējādi caur reģiona kultūrvēstures zināšanām palīdzot cilvēkiem pieņemt šodienai būtiskus lēmumus.
- ❖ **Naukšēnu pagasta bibliotēka** - ir patstāvīga pašvaldības iestāde, kas nodrošina iespieddarbu saglabāšanu un nodrošina informācijas publisku pieejamību un tās izmantošanu. Bibliotēka ir kultūras, izglītības un informācijas centrs. Pašvaldības piešķirtie līdzekļi nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu. Bibliotēkas krājums Naukšēnu pagasta bibliotēkā tiek veidots atbilstoši vietējās sabiedrības interesēm un vajadzībām. Komplektējot krājumu, prioritāte tiek dota oriģinālliteratūrai, bērnu literatūrai un uzzīņu literatūrai.
- ❖ **Ķoņu pagasta bibliotēka** - Ķoņu pagasta bibliotēka ir viena no divām Naukšēnu novada bibliotēkām, kura apkalpo galvenokārt Ķoņu pagasta iedzīvotājus, bet pakalpojumus izmanto arī lietotāji no tuvējās apkārtnes – Rūjienas pilsētas, Naukšēnu, Jeru un Lodes pagastiem. Bibliotēka atrodas Rūjienas – Vīlandes ceļa malā – Ķoņu pagasta pārvaldes ēkā. Lai nokļūtu uz bibliotēkas organizētajiem pasākumiem, tiek izmantots pagasta autobuss, kas bez maksas atved un aizved mājās apmeklētājus. Apmeklētājiem, kas nevar nokļūt līdz bibliotēkai, grāmatas tiek piegādātas uz mājām, iepriekš piesakot šo nepieciešamību pa tālruni.

Prioritārie pasākumi, kas tiek rīkoti novadā ir:

- ❖ Naukšēnu novada svētki;
- ❖ Ķoņu kalna svētki;
- ❖ Valsts svētki - Lāčplēša dienas pasākums, Latvijas Valsts svētkiem veltīti koncerti;
- ❖ Tradicionālie svētki - Lieldienas, Ziemassvētki, Līgo svētki;
- ❖ Pasākumi atsevišķām grupām - represēto pasākums, pasākums māmiņām, jaundzimušo pasākums "Mazais novadnieks";
- ❖ citi pasākumi – piemēram, Pīksāru baznīcas nakts koncerts.

Bez šiem pasākumiem tiek rīkoti arī citi pasākumi, kuros ir iespēja piedalīties Naukšēnu novada iedzīvotājiem. Novadā pasākumi tiek rīkoti Naukšēnu kultūras namā, Ķoņu tautas namā, Naukšēnu Cilvēkmuzejā, Pīksāru baznīcā, Naukšēnu muižas un Ķoņu kalna estrādēs, divās bibliotēkās un skolā. Kultūras iestāžu darbība novadā ir decentralizēta. Novada kultūras politikas izstrādi organizē domes priekšsēdētājs. Kultūras iestādes savstarpēji saskaņo pasākumu plānu.

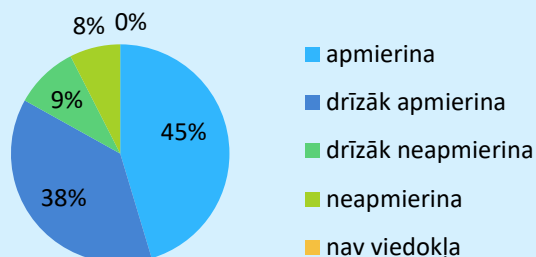
Tabula 5-3: Kultūras iestāžu apmeklējums

KULTŪRAS IESTĀDE	2015	2016	2017
Naukšēnu kultūras nama pasākumi*	6235	5810	5210
Naukšēnu Cilvēkmuzejs	1718	2574	2876
Naukšēnu pagasta bibliotēka	4463	4730	4047
Ķoņu pagasta bibliotēka	2709	2011	n.d.

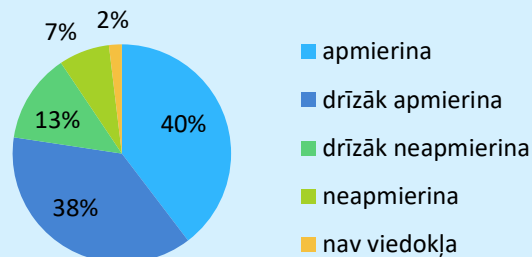
Avots: Naukšēnu novada pašvaldība * nav iekļauti Novada svētki

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Kultūras pasākumu PIEEJAMĪBA

Kultūras pasākumu KVALITĀTE

Ar kultūras pasākumu pieejamību bija apmierināti 83% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 79%. Ar bibliotēku pieejamību un kvalitāti bija apmierināti 98% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

5.3. SPORTS

Lai sporta nozare tiktu uzlabota, Naukšēnu novada pašvaldība katru gadu organizē sporta pasākumu plānu, no kura sporta nozarei tiek piešķirti budžeta līdzekļi. Naukšēnu kopējā sporta bāze kopumā ir labi novērtēta un atzīta. Ik gadu to izmanto dažādas sporta skolas no Rīgas un citām pilsētām. Par pietiekami augsto sportisko līmeni liecina izcilie ugunsdzēsības sporta sasniegumi, kā arī, piemēram, Naukšēnu vīriešu volejbola komanda, kas piedalās kausu izcīņās Latvijas mērogā, kā arī Naukšēnu novusisti, kas piedalās Latvijas čempionātos. Sporta skolas pakalpojumus Naukšēnu novadā nodrošina Rūjienas novada sporta skola.

Naukšēnu novada teritorijā esošā sporta bāze:

- ❖ Sporta halle;
- ❖ Sporta laukumi un slidotava pie Naukšēnu novada vidusskolas;
- ❖ Šautuve Naukšēnu novada vidusskolas jaunā korpusa pagrabstāvā;
- ❖ Stadions, kurā atrodas ugunsdzēsības sporta treniņu tornis, pludmales volejbola laukumi;
- ❖ Skriešanas, pastaigu, slēpošanas trase "Brantiņu" mežā;
- ❖ SKII "Naukšēni" sporta laukumi un zāle;
- ❖ Eriņu mototrase;
- ❖ Ķoņu kalns;
- ❖ Peldvieta Rūjas upē pie Naukšēnu novada vidusskolas.

Naukšēnu sporta hallē notiek Naukšēnu novada vidusskolas skolēnu sporta nodarbības, vieglatlētikas, volejbola, basketbola, florbola, futbola, ugunsdzēsības sporta treniņi un sacensības.

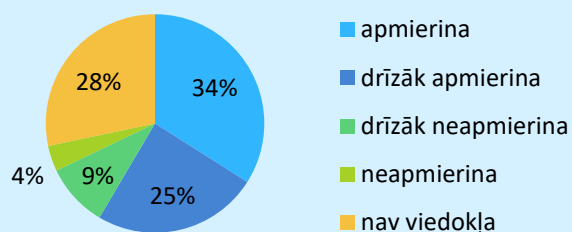
Divas reizes gadā tiek organizētas volejbola sacensības "Naukšēnu balvu izcīņa volejbolā", kas pulcē komandas no Latvijas un Igaunijas. Šīs sacensības notiek jau vairāk kā piecpadsmit gadus. Augusta mēnesī Naukšēnu muižas laukumos notiek 4:4 volejbola sacensības. Pēdējo gadu laikā vasaras sezonā Naukšēnu stadionā piecos posmos tiek aizvadīts pludmales volejbola turnīrs.

Gan pavasarī, gan rudenī Ķoņu kalnā notiek apvidus šķēršļu pārvarēšanas sacensības. Tāpat kalna apkārtnē ir piemērota dažādu citu sporta aktivitāšu organizēšanai, piemēram, spēka vīru sacensībām,

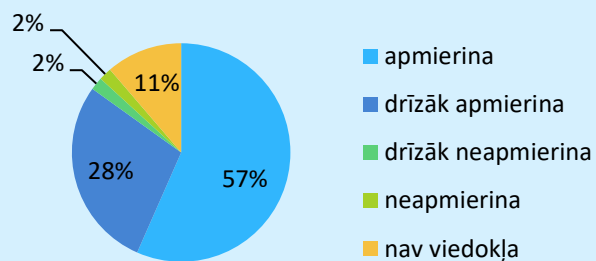
bērnu nometņu aktivitātēm vasarā u.c. Dažādi sporta pasākumi katru gadu notiek Naukšēnu novada svētku ietvaros. Ziemā notiek Sniega dienas pasākums, Tautas slēpojums, hokeja turnīri.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

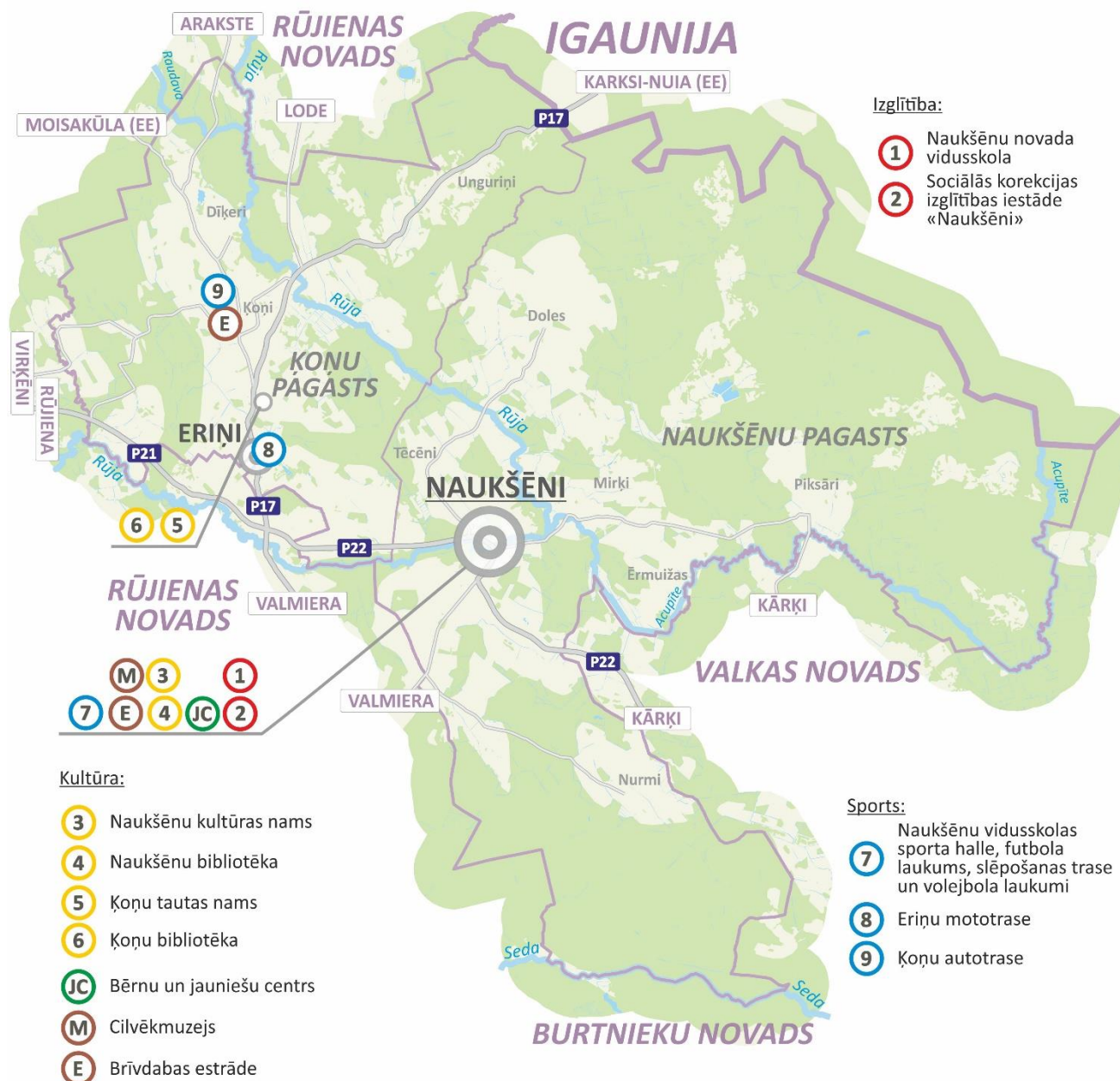
Sporta pasākumu bērniem un jauniešiem PIEEJAMĪBA

Sporta pasākumu KVALITĀTE

Ar sporta pasākumu pieejamību bērniem un jauniešiem bija apmierināti 82%, sporta pasākumu pieejamību pieaugušajiem – 93% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kopējo sporta pasākumu kvalitāti – 96%.

Attēls 5-1: Izglītības, kultūras un sporta infrastruktūra Naukšēnu novadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

5.4. VESELĪBAS APRŪPE

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Novada ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldībām likumā noteiktā autonomā funkcija ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Naukšēnu novadā darbojas šādi veselības aprūpes pakalpojumi:

- ❖ **Ģimenes ārsta prakse** – strādā darba dienās Naukšēnu novada „Doktorātā”, un tās darbības pamatteritorija ir Naukšēnu novads. Prakse nodrošina gan akūto pacientu pieņemšanu, gan mājas vizītes. Praksē strādā arī medmāsa. Iestādē ir nodrošināta vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem. Ārpus ārstes darba laika neatliekamo medicīnisko palīdzību var saņemt SIA "Vidzemes slimnīca", Valmierā vai izsaucot Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādi. Dežūrārsta medicīnisko palīdzību var saņemt SIA "Vidzemes slimnīca" uzņemšanas nodaļā, Valmierā.
- ❖ **Zobārstniecība** – pakalpojums pieejams Naukšēnu novada „Doktorātā” darba dienās, iepriekš veicot pierakstu.
- ❖ **Aptieka** – SIA "Naukšēnu aptieka" atrodas Naukšēnu novada „Doktorātā” un ir atvērta darba dienās no plkst. 9:00-18:00.

Stacionārās ārstēšanās nepieciešamības gadījumā iedzīvotāji izmanto sertificētu ārstniecības iestādi SIA "Vidzemes slimnīca", kas ir reģionāla daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības ārstniecības iestāde. Slimnīca nodrošina diennakts medicīnisko palīdzību Vidzemes reģiona iedzīvotājiem. Naukšēnu novadam tuvākais neatliekamās medicīniskās palīdzības punkts atrodas Rūjienā.

Ārstu skaits Naukšēnu novadā gan 2015.gadā, gan 2016.gadā bija 1 (skaits bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti). Rēķinot ārstu skaitu uz 10 000 iedzīvotājiem, Naukšēnu novadā 2016.gadā bija 5,6 ārsti, kas ir zemākais rādītājs reģionā.

Tabula 5-4: Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem

ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA	ĀRSTU ⁴ SKAITS	ĀRSTU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU
Alojas novads	4	8,7
Beverīnas novads	2	6,6
Mazsalacas novads	5	16,5
Naukšēnu novads	1	5,6
Rūjienas novads	7	13,8
Valkas novads	9	11,2
LATVIJA	6785	34,8
Vidzemes reģions	414	21,6

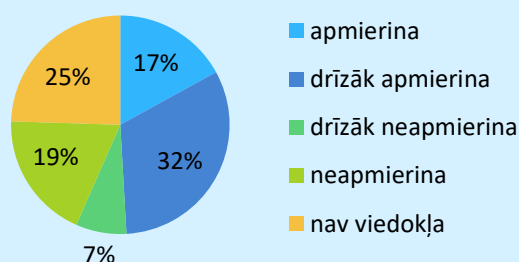
Avots: <http://www.spkc.gov.lv/>, Statistikas dati par 2016.gadu, dati atjaunoti 22.06.2017.

⁴ ārsti bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti.

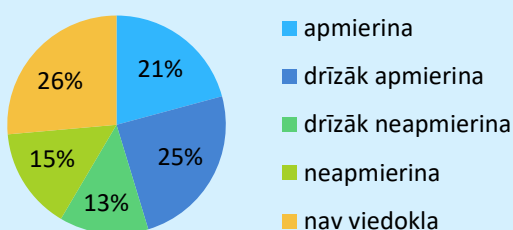
2016.gadā Naukšēnu novadā tika veikti 1 485 ambulatoriskie apmeklējumi pie ārstiem, no tiem 1 473 bija ambulatorās pieņemšanas un 12 mājas vizītes. Ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju Naukšēnu novadā 2016.gadā bija 0,8⁵, kas ir ļoti zems rādītājs. Vidēji Latvijā ir 5,9 ambulatorie apmeklējumi uz 1 iedzīvotāju, bet Vidzemes reģionā – 5,1. Tas izskaidrojams ar to, ka daudzi Naukšēnu novada iedzīvotāji apmeklē ārstus Rūjienā un Valmierā. Atbilstoši Nacionālā veselības dienesta datiem 2018.gadā Rūjienas novadā ir reģistrētas četras ģimenes ārsta prakses, bet Naukšēnu novadā tikai viena.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Veselības aprūpes pakalpojumu PIEEJAMĪBA

Veselības aprūpes pakalpojumu KVALITĀTE

Ar veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 65% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet kvalitāti – 62%.

5.5. SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Naukšēnu novada pašvaldības Sociālais dienests ir pašvaldības iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību novada teritorijā deklarētajiem iedzīvotājiem.

Sociālā dienesta galvenie darbības virzieni ir:

- ❖ Sociālās palīdzības (pabalstu) nodrošināšana novada iedzīvotājiem;
- ❖ Asistenta pakalpojuma pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem;
- ❖ Īslaicīgas un ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu institūcijās pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem;
- ❖ Individuālās psihologu konsultācijas dienesta klientiem;
- ❖ Starpprofesionālu sadarbības organizēšana sociālo gadījumu risināšanai, piesaistot vairāku nozaru pārstāvjus kopīgam darbam;
- ❖ Sociālā dzīvojamā māja "Aldari", Naukšēnu pagastā;
- ❖ Valmieras novada fonda palīdzības (paciņas vientuļajiem pensionāriem) nodošana novada iedzīvotājiem;
- ❖ Sadarbība ar Sarkanā Krusta nodaļu – pārtikas paku izdale, lietoto apģērbu nodošana novada iedzīvotājiem;
- ❖ Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana Naukšēnu novadā, nodrošinot iedzīvotājiem apmeklēt nodarbības un konsultācijas sociālās situācijas uzlabošanai.

⁵ <http://www.spkc.gov.lv/>, statistikas dati par 2016.gadu

Sociālais dienests sadarbojas ar bāriņtiesu bērnu interešu aizstāvībai un nodrošināšanai, novada izglītības iestādēm – bērnu izglītības procesa apguvei, pašvaldības policiju – klientu dzīvesvietu apsekošanai krīzes situācijās, valsts probācijas dienestu, valsts policiju nepilngadīgo likuma pārkāpēju sociālās korekcijas un uzvedības programmu ieviešanai un citiem sociālajiem dienestiem – informācijas apmaiņai klienta dzīves vietas maiņas gadījumā.

2017.gadā ilgstošās sociālās aprūpes institūcijās pakalpojumus saņēma 14 novada iedzīvotāji. Minētos pakalpojumus nodrošināja "Rūjienas senioru māja" (Rūjienas novadā), SAC "Lode" (Rūjienas novadā), Sedas veco ļaužu pansionāts (Strenču novadā).

Sociālais dienests 2017.gadā sociālo palīdzību piešķīris 131 ģimenei ar kopējo personu skaitu - 348, no tām 128 bērni (5 bērni ar invaliditāti), 220 pilngadīgas darbspējīgas personas, 24 pilngadīgas personas ar invaliditāti, 81 pensijas vecuma persona.

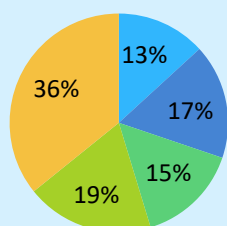
Trūcīgās ģimenes statuss bija spēkā 42 ģimenēm (98 personām, no kurām ģimenēs ir 41 bērns), kuru ienākumi bija līdz valsts iztikas noteiktajam garantētajam minimālo ienākumu līmenim. Pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai 258 EUR apmērā izmaksāts 4 personām, bet vidēji GMI vienai personai mēnesī sastādīja 40,48 EUR. Dzīvokļa pabalsts piešķirts 56 ģimenēm (112 personām). Dienests ir piešķīris arī pabalstus iedzīvotājiem pamatvajadzību nodrošināšanai, pabalstu ēdināšanai ir saņēmušas 4 ģimenes, bet pabalstu veselības aprūpei ir saņēmusi 61 persona. Obligātai izglītībai 37 ģimenes. Pabalsts krīzes situācijā piešķirts 34 ģimenēm. Pabalsts audžuģimenēm ir piešķirts 5 bērniem.

Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem. Prioritāri nodrošina bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesa pārstāv bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju intereses un piedalās kā kompetentā iestāde atzinuma sniegšanai un kā nepilngadīgā pārstāvis kriminālprocesā tiesas sēdēs.

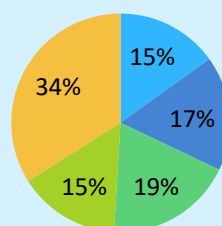
2017.gadā bāriņtiesā pieņemti 14 lēmumi, no tiem viens vienpersoniski pieņemts lēmums par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem. Pārskata gadā 5 personām pārtrauktas bērnu aizgādības tiesības. Diviem bērniem ar bāriņtiesas lēmumu nodrošināta ārpusģimenes aprūpe: viens bērns ievietots audžuģimenē un viens aizbildņa ģimenē.

2017.gadā ar bāriņtiesas lēmumu viena persona iecelta par aizbildni bērnam, bāriņtiesa pieņēmusi vienu lēmumu par personas atzīšanu par adoptētāju. Novadā ir viena audžuģimene. Ārpusģimenes aprūpē 2017.gada 31.decembrī atradās 12 bērni, no tiem 5 bērni audžuģimenē, 7 bērni aizbildņa ģimenē.

2017.gadā bāriņtiesā veiktas 181 notariālās darbības, tajā skaitā veikti apliecinājumi personu dzīvesvietā ārpus bāriņtiesas telpām pilnvarnieka veselības stāvokļa dēļ.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):**Sociālā palīdzības un pakalpojumu PIEEJAMĪBA**

■ apmierina
 ■ drīzāk apmierina
 ■ drīzāk neapmierina
 ■ neapmierina
 ■ nav viedokļa

Sociālā palīdzības un pakalpojumu KVALITĀTE

■ apmierina
 ■ drīzāk apmierina
 ■ drīzāk neapmierina
 ■ neapmierina
 ■ nav viedokļa

Ar sociālās palīdzības un pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 47% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet kvalitāti – 49%.

5.7. SABIEDRISKĀ DROŠĪBA UN KĀRTĪBA

Pašvaldības policija

Naukšēnu novada pašvaldības policija ir novada pašvaldības iestāde, kuras galvenais uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana Naukšēnu novada administratīvajā teritorijā, Naukšēnu novada domes apstiprināto saistošo noteikumu ievērošanas un izpildes kontrole un regulāra patrulēšana novada teritorijā. Tās darbību nosaka iestādes "Naukšēnu novada pašvaldības policija" nolikums.

Pašvaldības policijas galvenās prioritātes ir sabiedriskās kārtības un drošības uzturēšana Naukšēnu novadā. Pašvaldības policijas pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem. Tā ir pakļauta Naukšēnu novada pašvaldības izpilddirektoram. Darba organizācijas jautājumos Pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām institūcijām.

Naukšēnu novada pašvaldības policija ir izveidota 2015.gada rudenī. Pašvaldības policijā strādā 3 darbinieki: vecākais inspektors un divi inspektori. Pašvaldības policijas materiāltehnisko apgādi veic Naukšēnu novada pašvaldība par Naukšēnu novada pašvaldības līdzekļiem. Pašvaldības policijas rīcībā ir viena automašīna, videonovērošana un cits sekmīgam darbam nepieciešamais aprīkojums.

2017.gadā Naukšēnu novadā tika reģistrēts 301 notikums un informācija, 143 likuma pārkāpumi, 93 reibumā izdarīti pārkāpumi, 63 savstarpēji skandāli, 44 nepilngadīgo personu izdarīti pārkāpumi. Pašvaldības policija ir sastādījusi 37 administratīvo pārkāpumu protokolus.

Ugunsdzēsība

Ugunsdzēsības un glābšanas dienests ir Naukšēnu novada pašvaldības domes izveidota pašvaldības struktūrvienība, kura īsteno domes politiku ugunsdrošības, ugunsdzēsības, civilās aizsardzības darbības jomā, uzrauga normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanu, veic ugunsdzēsības un glābšanas darbus Naukšēnu novadā un pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izsaukuma saņemšanas veic ugunsdzēsības un glābšanas darbus ārpus novada teritorijas.

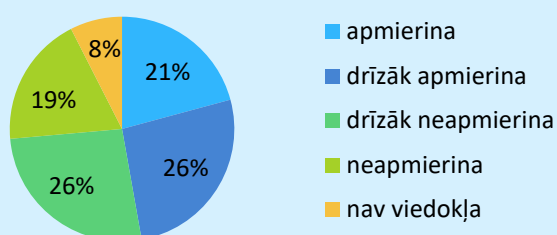
Naukšēnu novada Ugunsdzēsības un glābšanas dienestā ir vadītājs, kā arī šoferis, kuriem finansējumu nodrošina Naukšēnu novada pašvaldība. Ugunsdzēsēji ir apdrošināti, aprīkoti ar profesionālo ekipējumu – tērpiem, elpošanas aparātiem. Ugunsdzēsēju rīcībā ir viena ugunsdzēsības automašīna ar 3 m³ lielu ūdens tvertni. Nepieciešamības gadījumā tiek izmantota arī vietējā uzņēmuma SIA „Naukšēni” 10 m³ lielā ūdens cisterna ar traktoru T150.

Novadā ir piecas ūdens ņemšanas vietas ugunsdzēsēju vajadzībām, kā arī 200 m³ apakšzemes rezervuārs. Ugunsdzēsēju darbības teritorija ir Naukšēnu un Rūjienas novadi, kā arī nepieciešamības gadījumā pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izsaukuma citi novadi.

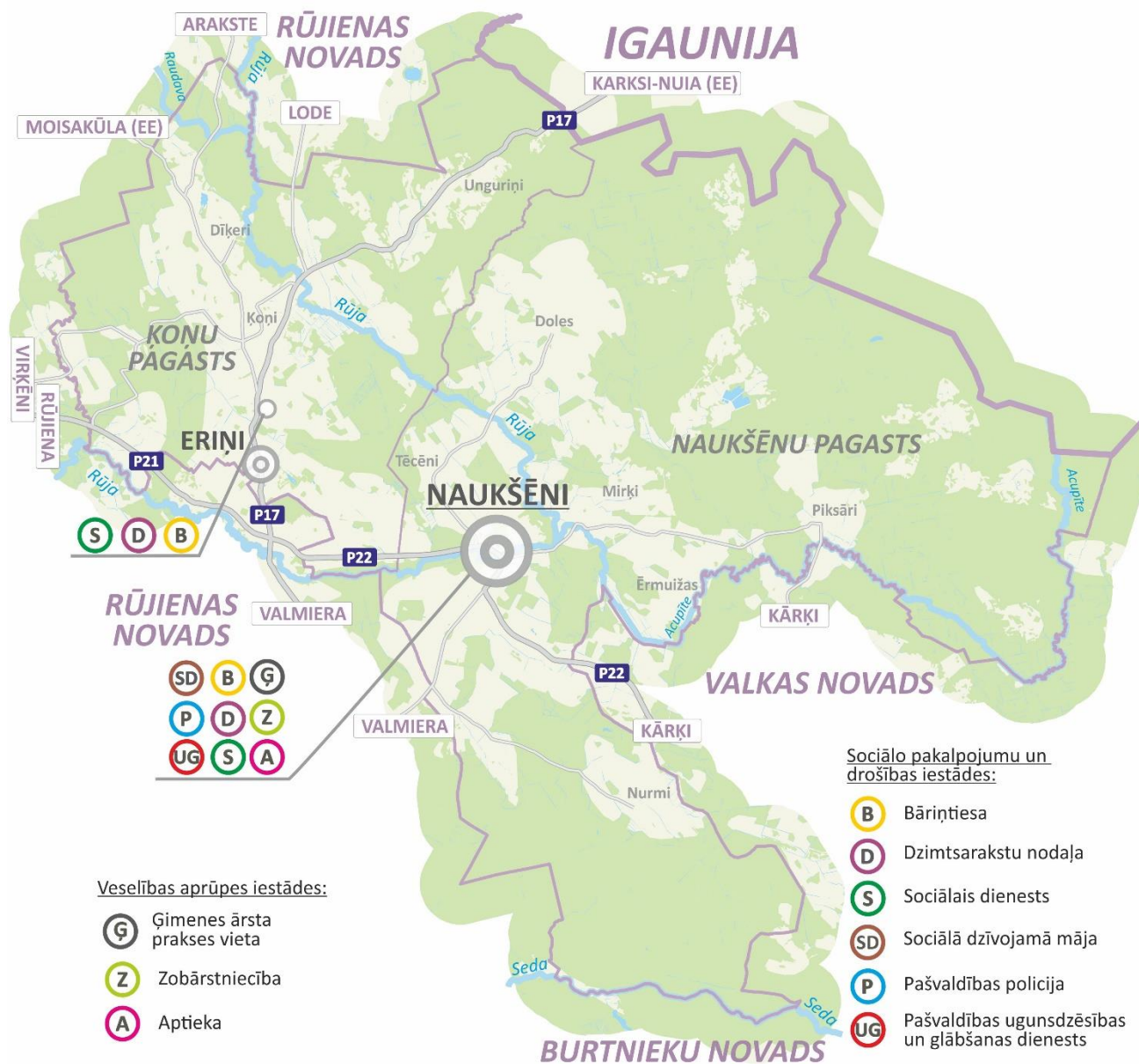
Atbilstoši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datiem 2017.gadā Naukšēnu novadā ir reģistrēti 10 ugunsgrēki, kuros cietis viens cilvēks, kas ir uz pusi vairāk kā 2016.gadā, kad tika reģistrēti 5 ugunsgrēki.

iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

**Sabiedriskās kārtības nodrošināšanas (pašvaldības policijas)
KVALITĀTE**

Ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanas pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 51% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Attēls 5-2: Veselības aprūpes, sociālo pakalpojumu un drošības iestādes Naukšēnu novadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

6. INFRASTRUKTŪRA

6.1. NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS

Atbilstoši Ekonomikas ministrijas datiem Naukšēnu novada pašvaldības īpašumā 2016.gadā bija 50 dzīvokļi, no kuriem 47 bija izīrēti, lai sniegtu palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā. 2016.gadā vidējā īres maksa pašvaldības īpašumā esošajā dzīvojamā fondā (izņemot sociālajā dzīvojamā fondā noteikto īres maksu) bija 0,19 EUR/m², kas ir gandrīz uz pusi zemāka kā vidēji Latvijā - 0,32 EUR/m². No 1995.gada 1.novembra līdz 2015.gada 31.decembrim privatizācijai tika nodotas 10 pašvaldības dzīvojamās mājas.

Atbilstoši VZD datiem 2017.gadā Naukšēnu novadā ir notikuši 62 darījumi ar nekustamo īpašumu, no tiem 13% bija darījumi ar dzīvokļiem (8 darījumi), 60% - darījumi ar zemi (37 darījumi) un 27% - darījumi ar zemi ar ēkām (17 darījumi). 52% no visiem darījumiem tika veikti ar nekustamajiem īpašumiem, kas atrodas Ķoņu pagastā, bet 48% Naukšēnu pagastā. 74% no visiem zemes darījumiem bija darījumi ar lauksaimniecības zemi (40 darījumi), bet 19% - darījumi ar zemi, kas tiek klasificēta kā "Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu".

6.2. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Kvalitatīvi autoceļi ir viens no teritorijas attīstības priekšnosacījumiem. Lai uzlabotu drošību uz autoceļiem un kvalitatīvu iedzīvotāju mobilitāti, nepieciešama esošo autoceļu kvalitātes uzlabošana.

Novada pieejamību nodrošina valsts autoceļu tīkls. Novadu šķērso trīs reģionālie autoceļi, t.sk. P17 Valmiera-Rūjiena-Igaunijas robeža (Unguriņi), P21 Rūjiena-Mazsalaca un P22 Valka-Rūjiena. Vietējās nozīmes autoceļu tīklu novadā pamatā veido desmit valsts vietējās nozīmes autoceļi (V174, V175, V176, V177, V178, V179, V180, V201, V202, V205). Vēsturiski Rūjienas pilsēta ir izveidojusies par reģiona transporta centru, tajā krustojas galvenie reģionālie autoceļi, kā arī atrodas sabiedriskā transporta maršrutu galapunkts reģionālajiem maršrutiem.

Novada transporta infrastruktūru veido valsts autoceļi un pašvaldības ceļi un ielas. Novadā ir samērā labi attīstīts autoceļu tīkls, kas telpiski saistīts ar Rūjienas pilsētu. Atbilstoši CSP datiem 2017.gadā ceļu kopgarums Naukšēnu novadā valsts ceļiem ir 74 km (t.sk. asfaltbetona un citi bitumizētie segumi – 29 km, šķembu un grants segumi – 45 km), pašvaldības autoceļiem un ielām - 94 km (t.sk. asfaltbetona un citi bitumizētie segumi – 3 km, šķembu un grants segumi – 91 km). Novada teritorijā nav izveidots neviens veloceļš.

Atbilstoši CSP datiem 2017.gadā Naukšēnu novada pašvaldības ielu kopgarums ir 8 km, no kuriem 4 km ir ar asfaltbetona segumu un 4 km ar šķembu un grants segumu.

Naukšēnu novadā pašvaldības autoceļu uzturēšanu veic dzīvokļu un komunālā saimniecība. Ziemas un vasaras uzturēšanas darbos tiek slēgti līgumi ar uzņēmējiem, kas iepirkumu procedūras rezultātā ir uzvarējuši ar zemāko cenu.

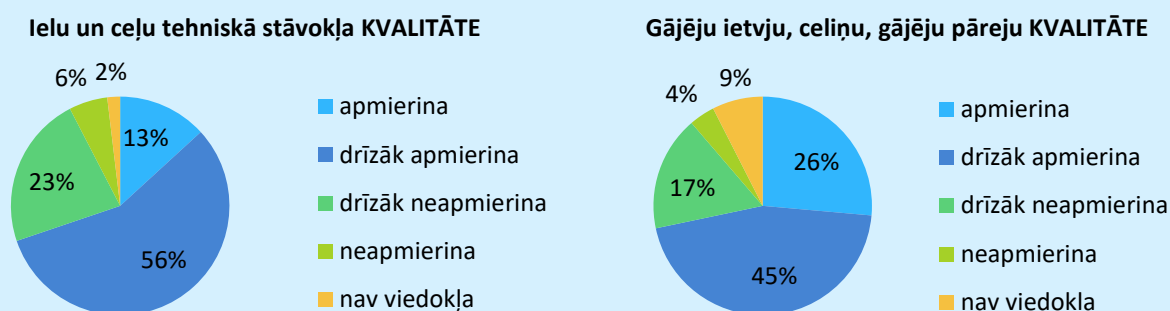
2017.gadā dažādu projektu ietvaros realizēti vērienīgi autoceļu uzlabošanas projekti, piemēram, autoceļa Ķire – Jaunlambikas un tilta pār Rūju pārbūve, kā arī autoceļa Dronas – Purapuķes pārbūve. Lai pārdzinātu melnā seguma ilgmūžību, tika veikta vienkārtas virsmas apstrāde uz Mirķu ceļa un ceļa Ķire – Jaunlambikas.

2017. gadā uz pašvaldības autoceļiem Ķire – Alēni, Pīksāri – Omuļi, Ciņi – Vilniši, Avoti – Oši tika veikta apauguma noņemšana, ūdens atvades sistēmas atjaunošana un grants seguma mehānizēta atjaunošana.

Attēls 6-1: Transporta infrastruktūras izvietojums Naukšēnu novadā (Avots: LVC)

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar ielu un ceļu tehniskā stāvokļa kvalitāti bija apmierināti 71%, Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

6.3. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Siltumapgāde

Naukšēnu ciemā siltumenerģija apkurei un siltajam ūdenim tiek piegādāta centralizēti no centrālās katlu mājas. Apkuri un silto ūdeni tā nodrošina septiņām daudzdzīvokļu mājām, sešām individuālajām mājām, SIA "Naukšēni" kantorim un pašvaldības iestādēm – doktorātam (ambulancei), kultūras namam, skolai, internātam kopā ar sporta halli. Kopējā centrālās siltumapgādes apsildāmā platība ir 14 500 m². 2017.gada apkures sezonas tarifs bija 38,84 EUR/MWh bez PVN. Ņemot vērā novadā pieejamos mežu resursus, iedzīvotāji individuālajai apkurei visbiežāk izvēlas malkas apkuri vai granulu katlus.

Ūdensapgāde un kanalizācija

Naukšēnu novadā daudzdzīvokļu un individuālās mājas, pašvaldības iestādes un vietējos uzņēmumus ar ūdens apgādi centralizēti nodrošina no deviņiem artēziskajiem urbumiem - Krauja, Kraujas, Centrs, Pārupe, Doles, Mirķi, Eriņi, Avoti un Dīķeri. Lai kontrolētu ūdens kvalitāti, katru gadu tiek veikts dzeramā ūdens monitorings un pēc rezultātiem ieplānoti ūdens apgādes sistēmas uzturēšanas darbi. 2017.gadā ūdens apgādes tarifs visām patērētāju grupām bija 0,50 EUR/m³ bez PVN.

Naukšēnu centrā ir centralizēta kanalizācijas sistēma ar astoņām kanalizācijas sūkņu stacijām un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu BioDry-125/150, kas attīra sadzīves un ražošanas notekūdeņus. Eriņu ciemā ir neliela centralizētā kanalizācijas sistēma ar divām kanalizācijas sūkņu stacijām un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu BioDry-S-35. Dīķeru muižā izvietota attīrīšanas iekārta AS-VARIOcompN ar jaudu 20 m³/dnn. Četras reizes gadā katrai iekārtai tiek veikta attīrīto notekūdeņu testēšana un pēc testēšanas rezultātiem tiek plānoti veicamie darbi. 2017.gadā kanalizācijas tarifs visām patērētāju grupām bija 0,71 EUR/m³ bez PVN.

Iedzīvotāji, kuri nav pieslēgti centrālajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai ūdeni saņem no individuālajām akām vai artēziskajiem urbumiem, kanalizācijas nodrošināšanai tiek izmantoti dažādi individualizētie risinājumi.

Gāzes apgāde

Naukšēnu novada teritorija nav gazificēta. Daudzīvokļu mājās "Ievas" un "Egles" gāze tiek piegādāta pa cauruļvadu sistēmu. Iedzīvotāju vajadzībām tiek izmantota šķidrinātā gāze. Sašķidrināto gāzi balonos ēdiena pagatavošanai izmanto lielākā daļa mājāsaimniecību novadā. Gāzes balonu realizācija tiek īstenota gāzes balonu tirdzniecības vietu reģistrā reģistrētās vietās.

Telekomunikācijas, internets

Telekomunikāciju sektorā novadā darbojas vairāki operatori. Fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla operators ir uzņēmums SIA "Lattelecom". Mobilo telekomunikāciju sfērā darbojas 3 operatori – SIA "Latvijas moblais telefons", SIA "Tele2", SIA "Bite Latvija".

Novadā ir pieejami publiskie interneta pieslēgumi bibliotēkās un jauniešu centrā.

Elektroapgāde

Novada apdzīvotās vietas savieno 20kV un 0,4kV elektrības pārvades līnijas. Novada teritorijā ir pietiekamā daudzumā transformatoru apakšstacijas, lai nodrošinātu jaunu elektroenerģijas patērētāju pieslēgšanos. 2017.gadā elektroenerģija Naukšēnu novadā netiek ražota.

Sadzīves atkritumi

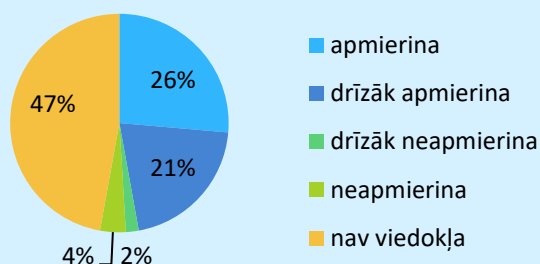
Sadzīves atkritumu apsaimniekošanā pašvaldība sadarbojas ar SIA „ZAAO”, kas Naukšēnu novadā veic atkritumu savākšanu. Uzstādīti šķiroto sadzīves atkritumu bezmaksas savākšanas konteineri gan Naukšēnu, gan Eriņu ciemos. Sistēma, kas izveidota atkritumu savākšanas jomā, darbojas veiksmīgi.

Teritorijas labiekārtošana

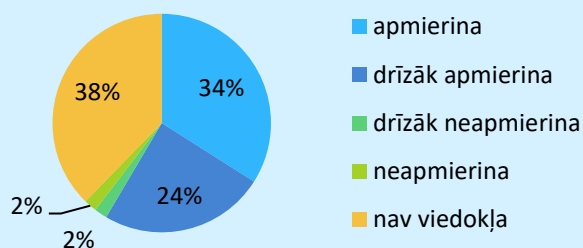
Teritorijas uzkopšanu nodrošina sētnieki un palīgstrādnieki. Vasaras sezonā tiek atjaunoti sabiedriskie apstādījumi un pļauti pašvaldībai piederošie un tās apsaimniekošanā esošie zālieni. Lai uzlabotu darba kvalitāti, šo darbu veikšanai tika iegādāti jauni zāles pļāvēji. Rudens periodā tiek grābtas un aizvestas lapas, bet ziemā no sniega tiek tīrītas ietves, stāvlaukumi un pievedceļi.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

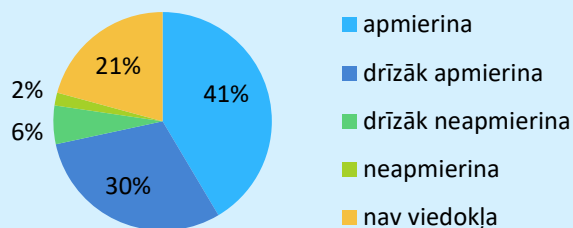
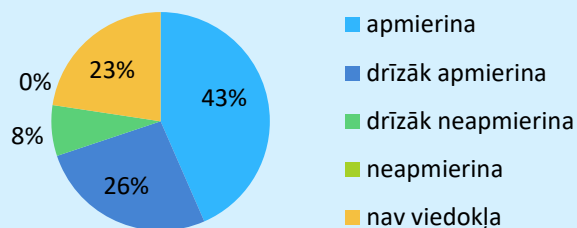
Centralizētas siltumapgādes pakalpojuma PIEEJAMĪBA

Centralizētas siltumapgādes pakalpojuma KVALITĀTE

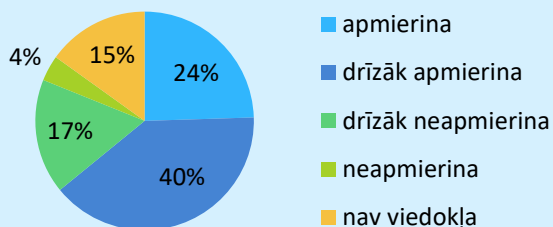
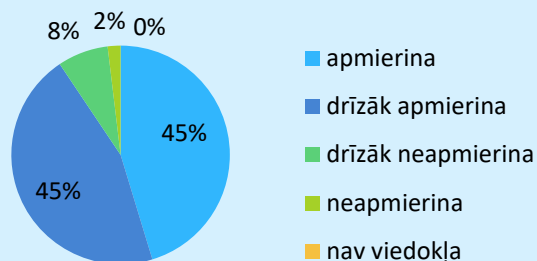

Ar centralizētas siltumapgādes pakalpojuma pieejamību bija apmierināti 89% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 94%.

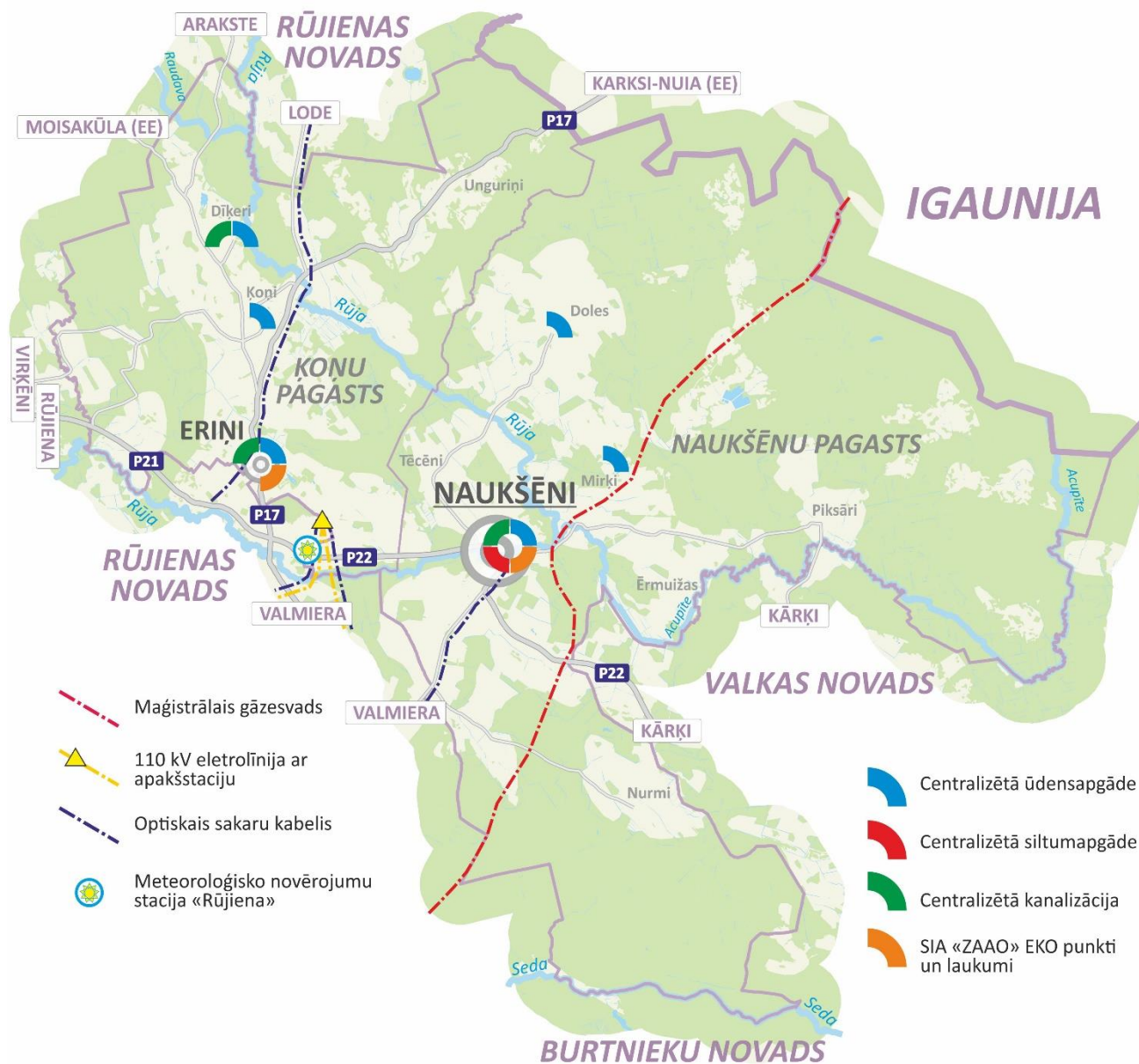
Centralizētas ūdensapgādes pakalpojuma PIEEJAMĪBA**Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma KVALITĀTE**

Ar centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 90% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 90%.

Ar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 96% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Ielu apgaismojuma KVALITĀTE**Vides sakoptības KVALITĀTE**

Ar ielu apgaismojuma kvalitāti bija apmierināti 76% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar vides sakoptības kvalitāti – 91%.

Attēls 6-2: Inženiertehniskā infrastruktūra Naukšēnu novadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

7. EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS

7.1. UZŅĒMĒJDARBĪBA

Naukšēnu novadā aktīvi un veiksmīgi darbojas daudzi uzņēmumi, kas nodrošina iedzīvotājiem darbavietas.

Pēc CSP datiem 2016.gadā ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Naukšēnu novadā uz 1000 iedzīvotājiem (t.sk. pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības, zemnieku saimniecības) sastādīja 97 (Vidzemē vidēji 91; Latvijā vidēji 93). Naukšēnu novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā 2016.gadā dominē pašnodarbinātās personas – 42,8% (Vidzemē vidēji 45,9%; Latvijā vidēji 33,7%), kā arī komercsabiedrības – 23% (Vidzemē vidēji 30,5%; Latvijā vidēji 50,4%). Pēdējos gados Naukšēnu novadā ir nedaudz samazinājies zemnieku saimniecību skaits, bet palielinājies komercsabiedrību skaits.

Tabula 7-1: Ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūra Latvijā, Vidzemē, Naukšēnu novadā, 2016.gads

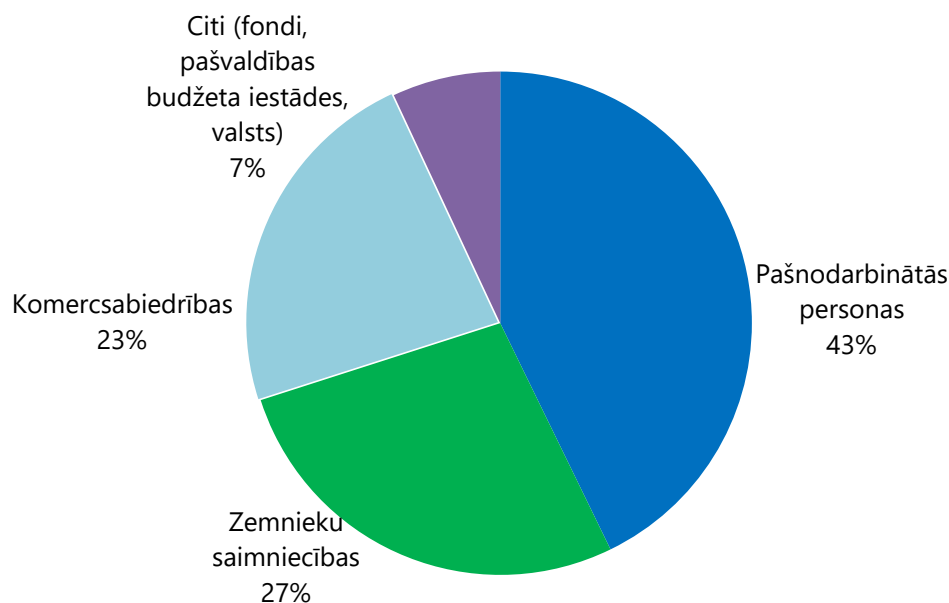
	LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		NAUKŠĒNU NOVADS	
Pašnodarbinātās personas	64 708	33,7%	8 602	45,9%	80	42,8%
Zemnieku saimniecības	10 430	5,4%	2 345	12,5%	51	27,3%
Individuālie komersanti	7 404	3,9%	796	4,2%	0	0,0%
Komercsabiedrības	96 671	50,4%	5 710	30,5%	43	23,0%
Citi (fondi, pašvaldības budžeta iestādes, valsts)	12 606	6,6%	1 297	6,9%	13	7,0%
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi KOPĀ	191 819	100,0%	18 750	100,0%	187	100,0%

Avots: CSP

Tabula 7-2: Ekonomiski aktīvi uzņēmumi Naukšēnu novadā, 2013.-2016.gads

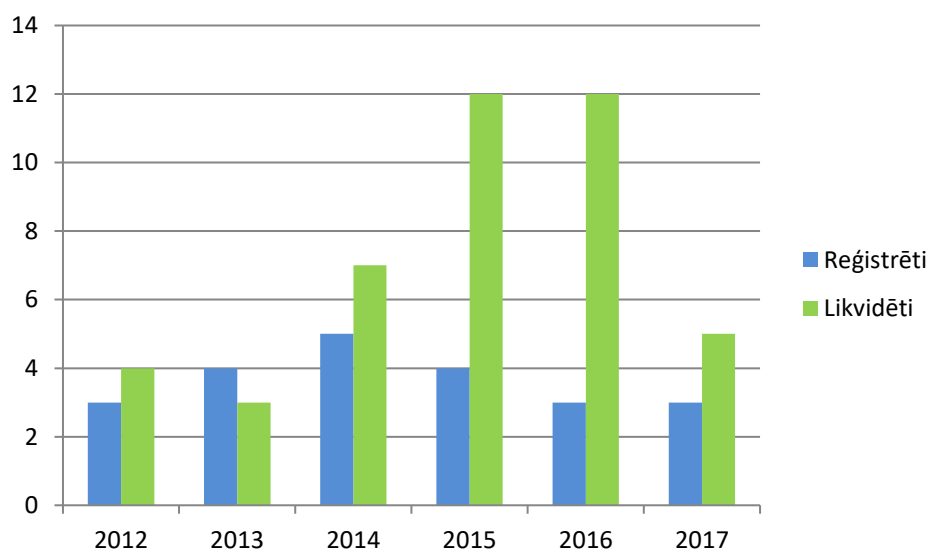
	2013	2014	2015	2016
Pašnodarbinātās personas	82	92	87	80
Zemnieku saimniecības	60	56	51	51
Individuālie komersanti	2	2	0	0
Komercsabiedrības	29	34	42	43
Citi (fondi, pašvaldības budžeta iestādes)	14	14	14	13
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi KOPĀ	187	198	194	187

Avots: CSP

Attēls 7-1: Ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūra Naukšēnu novadā 2016.gadā (Avots: CSP)

Kopumā jāatzīmē salīdzinoši lielais likvidēto uzņēmumu skaits pa gadiem Naukšēnu novadā, kā rezultātā jaunu uzņēmumu skaits palielinās nenozīmīgi. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka esošie uzņēmumi restrukturizē savu biznesu, dibinot jaunas firmas, tai pašā laikā minimāli tiek veidoti reāli jauni uzņēmumi.

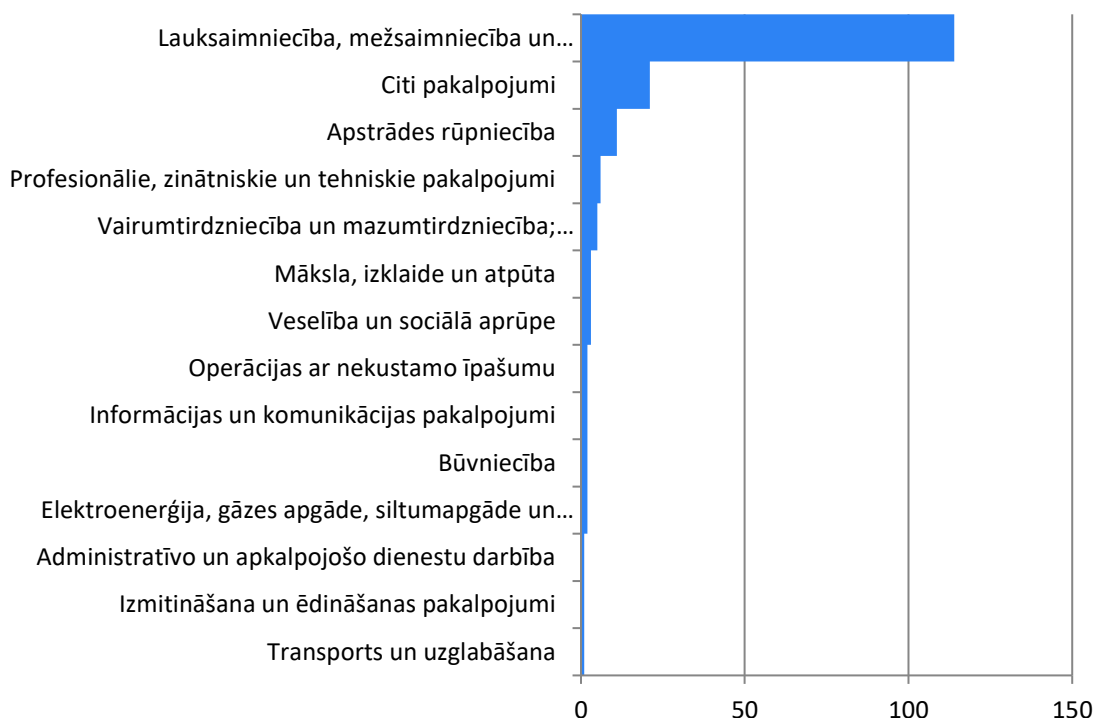

Attēls 7-2: Uzņēmumu reģistrācijas, likvidācijas dinamika Naukšēnu novadā (Avots: Lursoft statistika)

Naukšēnu novadā lielākā daļa uzņēmumu tirgus sektorā pēc nodarbināto skaita ir mikrouzņēmumi ar darbinieku skaitu no 0-9 darbiniekiem (95%), kas, plānojot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus, ir jāņem vērā. No 2013.-2016.gadam novadā bija tikai viens uzņēmums, kurā darbinieku skaits pārsniedza 50 darbiniekus un divi uzņēmumi, kuros darbinieku skaits pārsniedza 20 darbiniekus.

Uzņēmumu skaits ar darbinieku skaitu no 10-19 darbiniekiem četru gadu laikā ir palielinājies no četriem uz sešiem.

Uzņēmējdarbības vides raksturojums nozaru griezumā sniegts Attēlā 7-3. Vislielāko uzņēmumu īpatsvaru jeb 65,52% veido lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumi. Nozīmīgs īpatsvars ir arī citu pakalpojumu sniedzējiem – tas ir 12,07%. Tālāk seko apstrādes rūpniecība (6,32%).

Attēls 7-3: Uzņēmumu sadalījums pa nozarēm Naukšēnu novadā (Avots: CSP)

Pēc Lursoft statistikas datiem 2017.gadā Naukšēnu novadā piecu uzņēmumu apgrozījums pārsniedza 1 miljonu eiro (Tabula 7-4). Pēc šī rādītāja līderis ir SIA "LIEPKALNI", kas specializējas graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšanā un maizes un svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošanā, tomēr, lai gan uzņēmums juridiski ir reģistrēts Naukšēnu novadā, tomēr tā ražotnes fiziski atrodas Klintaines pagastā netālu no Pļaviņām, Valmierā, Rūjienā un Ķekavas pagastā.

14 no 20 uzņēmumiem ar lielāko apgrozījumu darbojas lauksaimniecības nozarē. Kā redzams Tabulā 7-4 2017.gadā strauji palielinājās uzņēmumu apgrozījums, kas nodarbojās ar lopkopību, ko ietekmēja augstās piena iepirkuma cenas, bet samazinājās uzņēmumu apgrozījums, kas nodarbojās ar augkopību sliktu laika apstākļu dēļ.

Tabula 7-4: Lielāko uzņēmumu raksturojums Naukšēnu novadā

NR.P. K.	UZŅĒMUMS	2017.GADA APGROZĪJUMS, EUR	IZMAIŅAS PRET 2016.GADU	IZMAIŅAS PRET 2015.GADU	IZMAIŅAS PRET 2014.GADU	DARBĪBAS VEIDS
1.	LIEPKALNI, SIA	7,516,633.00	3%	5%	11%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, Maizes ražošana; svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana
2	SAKTAS ZS, SIA	1,733,964.00	-11%	-20%	20%	Citu daudzgadīgo kultūru audzēšana, Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
3	NAUKŠĒNI, SIA	1,366,108.00	21%	16%	12%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība), Piena lopkopība
4	HELDA, SIA	1,313,700.00	14%	12%	9%	Koka taras ražošana, Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
5	A.D., SIA	1,047,900.00	-14%	0%	3%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
6	SPORAS, Z/S	813,901.00	46%	73%	51%	Piena lopkopība
7	PĒRLES A.A.J., SIA	642,322.00	54%	4.45 reizes	65%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
8	TĪRUMKALNI, Z/S	607,882.00	57%	84%	90%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
9	KOKSNE, SIA	396,891.00	18%	-34%	-49%	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana
10	TILTGAĻI, Z/S	366,317.00	62%	69%	32%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
11	Nurmi, SIA	301,454.00	-12%	-4%	76%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
12	WEGA, SIA	284,391.00	-28%	2%	2%	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana, Virtuves mēbeļu ražošana
13	MS sters, SIA	258,694.00	-2%	34%	-4%	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, Mežizstrāde
14	KALNAPAIPUŽI, Z/S	232,368.00	55%	40%	18%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
15	KALNIŅI, Z/S	210,501.00	-37%	-15%	-26%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
16	AIRES, Z/S	173,217.00	70%	2.32 reizes	35%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
17	LEJASKĒRZĒNI, SIA	143,136.00	-1%	5%	31%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
18	RUVENA, SIA	137,562.00	19%	33%	-1%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
19	VIĻŅI, Z/S	135,692.00	39%	-21%	-3%	Mežizstrāde
20	VIJOLĪTES, Z/S	110,848.00	60%	60%	20%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)

Avots: Lursoft statistika

Lopkopības sektorā Naukšēnu nozarē visvairāk ir pārstāvēta liellopu audzēšana gan piena, gan gaļas ražošanai, 2017.gadā no visiem Naukšēnu novadā reģistrētajiem dzīvniekiem 62,3% bija liellopi, bet 19,8% aitas.

Tabula 7-5: Dzīvnieku skaits Naukšēnu novadā uz 01.01.2017.

NAUKŠĒNU NOVADS	LIELLOPI	CŪKAS	AITAS	KAZAS	ZIRGI	CITI
Ķoņu pagasts	1555	44	536	41	7	305
Naukšēnu pagasts	2492	155	748	3	12	603
KOPĀ:	4047	199	1284	44	19	908

Avots: Lauksaimniecības datu centrs (LDC)

Nozīmīgu vietu Naukšēnu novada mazo lauksaimniecības uzņēmumu vidū ieņem bioloģiskā lauksaimniecība, kas galvenokārt skaidrojams ar ES atbalsta pasākumiem šī veida saimniekošanas stimulēšanai. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības bremzējošais faktors ir produkcijas realizācijas iespēja par atbilstošu cenu un pietiekamā apjomā. 2018.gadā Bioloģiskajā lauksaimniecībā iesaistīto uzņēmēju sarakstā bija reģistrētas 7 bioloģiskās saimniecības Ķoņu pagastā un 13 saimniecības Naukšēnu novadā.

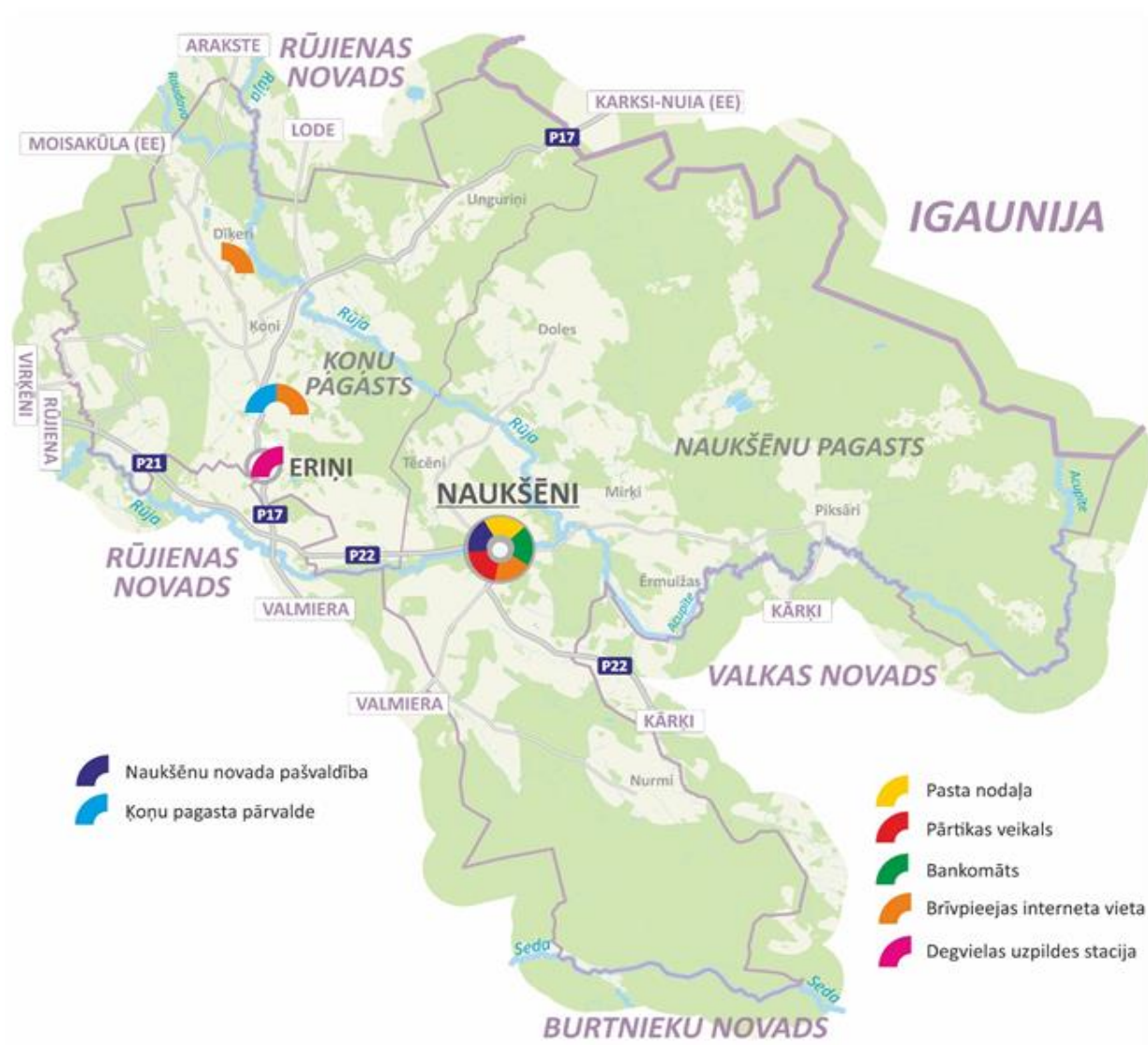
Tabula 7-6: Bioloģiskās saimniecības Naukšēnu novadā, 2017.gads

NOVADA TERITORIĀLĀ VIENĪBA	SKAITS
Naukšēnu pagasts	7
Ķoņu pagasts	13
KOPĀ:	20

Avots: Lauksaimniecības datu centrs (LDC)

9 saimniecības (45% no kopskaita) specializējas augkopībā. Lielākā daļa saimniecību (11) nodarbojas gan ar lopkopību (piena lopkopība, ganāmo mājlopu audzēšana, cūkkopība, putnkopība), gan arī audzē lopbarību (jaukta specializācija). Virkne saimniecību diversificē savu darbību, audzējot dārzeņus, augļus, ogas, turot bites.

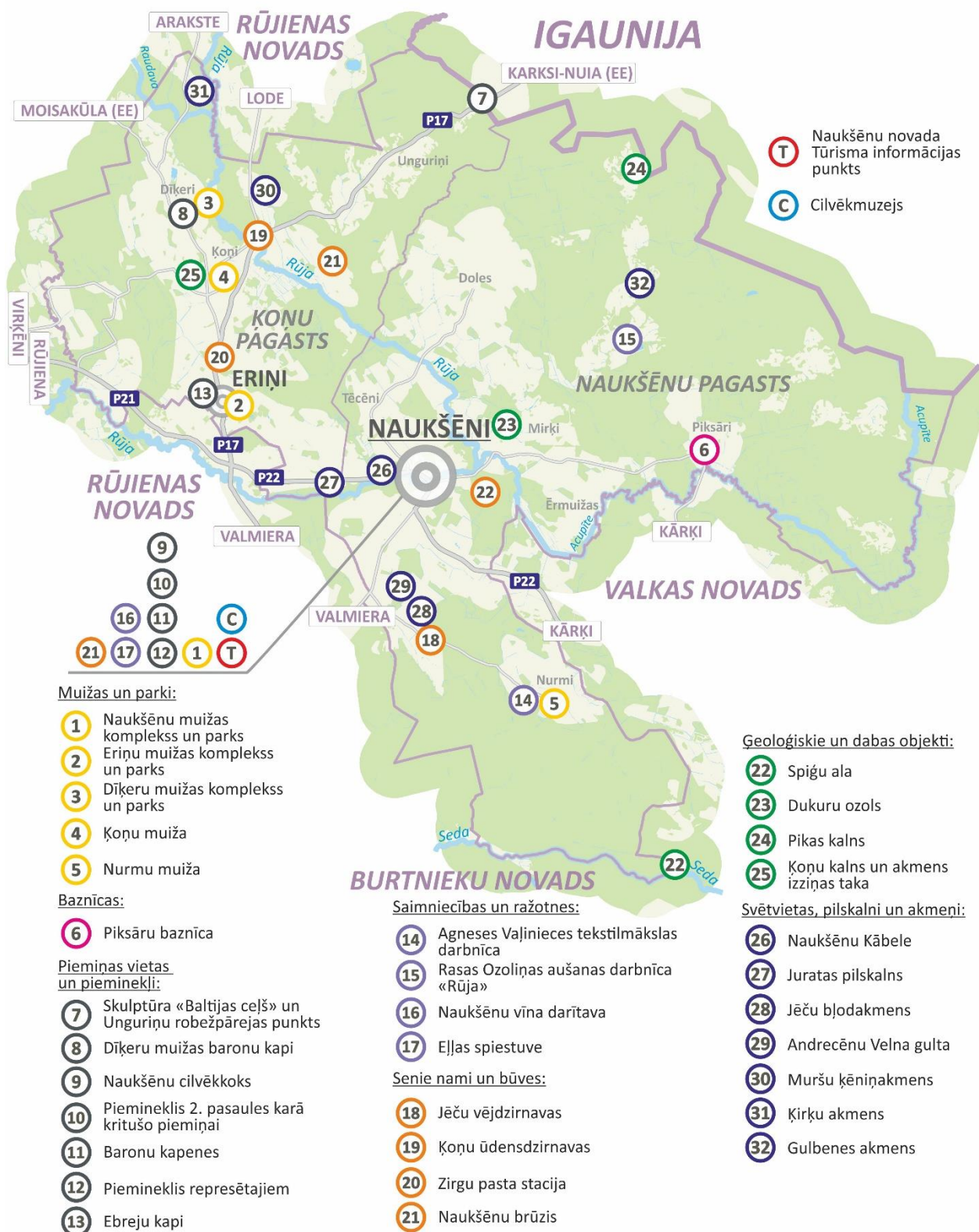
Naukšēnu ciemā atrodas vairāki veikali, pasta nodaļa un iedzīvotājiem ir pieejams bankomāts, Ķoņu pagasta Eriņu ciemā atrodas degvielas uzpildes stacija. Ikdienas iepirkumiem Naukšēnu novada iedzīvotāji nereti izvēlās netālu esošo Rūjienas pilsētu, jo tajā pieejams plašāks veikalu klāsts, kā arī sestdienās norisinās tirgus.

Attēls 7-4: Naukšēnu novadā pieejamie pakalpojumi (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

7.2. TŪRISMS

Naukšēnu novadā atrodas dažāda veida tūrisma objekti, kas apmeklētājiem nodrošina daudzveidīgu piedāvājumu atpūtai.

Attēls 7-5: Tūrisma apskates vietas Naukšēnu novadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

Tūrisma attīstība ir viens no pašvaldības attīstības prioritāriem virzieniem. Palielinot tūristu plūsmu, ir iespēja veicināt novada attīstību un veicināt Naukšēnu novada iedzīvotāju dzīves labklājību, radīt darbavietas un paplašināt pieejamību dažādiem pakalpojumiem.

Novadam nozīmīgākie tūrisma objekti ir:

Cilvēkmuzejs

Naukšēnu Cilvēkmuzejs – savulaik izlolots Naukšēnu muižā, tagad atrodams Naukšēnu doktorāta otrajā stāvā, vienā no skaistākajām vietām Naukšēnu novadā. Šeit atrodami un izdzīvojami stāsti par naukšēniešiem un ne tikai par viņiem. Muzeja ekspozīcija ir unikāla ar to, ka tā nav paslēpta vitrīnās aiz stikla.

Naukšēnu muiža

Muižas kungu māja, zirgu stallis, klēts, pulksteņtornis jeb siernīca un parks ir valsts nozīmes kultūras piemineklis. Pretī muižas kungu mājai atrodas čalojoša strūklaka un soliņi, uz kuriem var atpūsties. Muižas parkā aug reti sastopami koki: korķa koks, Sibīrijas baltegle, valriekstu koks, kā arī aizsargājami koki – ciedra, Eiropas lapegle, sudrabkļava. Dziļāk parkā apskatāmas arī barona fon Grotes dzimtas kapenes, no kurām līdz mūsdienām gan saglabājušās tikai drupas. Mūsdienās atjaunotajā muižas kompleksā izvietota Sociālās korekcijas izglītības iestāde "Naukšēni". Gidu pavadībā iespējams uzzināt muižas vēsturi, apskatīt muižas zāli, izstaigāt parku, kā arī ieskatīties siernīcā un klētī.

Ķoņu kalns

Lielākais drumlins Latvijā (drumlini ir ovāli pauguri, kas veidojušies ledus laikmetā zem ledāja). Izmēri: garums 9,6 km, platums 2,4 km, relatīvais augstums 35 m, absolūtais augstums 92,6 m virs jūras līmeņa. Ķoņu kalns ir sena un populāra pasākumu un saietu vieta. No 35 m augstās virsotnes atklājas plašs skats uz Burtnieku ieplaku.

Akmens izziņas taka Ķoņu kalnā

Apmeklētāji var iepazīties ar interesantiem akmeņiem, kas ledājam atkāpjoties ir nokļuvuši Ķoņu kalnā. Akmeņu izziņāšanas taka nepavisam nav gara – tikai pāri simts metru – no auto stāvvietai paredzētā laukuma līdz "Baltijas jūrai" un

tad gar "jūru" no "Botnijas" līča ziemeļiem līdz "Rīgas jūras" līcim. Šāda ekspozīcija ar Baltijas jūras modeli ir unikāla. Pareizajās akmeņu izcelsmes vietās salikto 50 akmeņu kolekcija ir gana zinātniska un sniedz interesentiem iespēju gūt citur negūstamas zināšanas.

Ķoņu dzirnavas - 7 km attālumā no Rūjienas un 5 km attālumā no Latvijas-Igaunijas robežas, Rūjas upes krastā atrodas Ķoņu dzirnavas. Dzirnavas celtas aptuveni pirms 210 gadiem. Dzirnavas cēlis barons Džems fon Menzenkampfs. Dzirnavas ir viens no pirmajiem mehāniskajiem uzņēmumiem Latvijas laukos un ar saglabātajām iekārtām ieņem unikālu vietu Latvijā, jo tā ir vienīgā vieta, kur var vienuviet aplūkot darbībā vilnas kāršanu, vērpšanu, šķeterēšanu un miltu malšanu, kur ir saglabāti senie arodi-graudu malšana un vilnas pārstrāde. Ķoņu dzirnavu saimnieces vadībā tiek cepta maize, kā arī darinātas lieliskas aitu vilnas segas un spilveni.

Unguriņu robežpārejas punkts - Pie robežstaba Nr.269 Unguriņu robežpārejas punktā uz Latvijas - Igaunijas robežas 2009.gada 23.augustā Baltijas ceļa 20.gadadienā tika atklāts Rūjienas metālmākslinieka Andra Dukura piemiņas zīme.

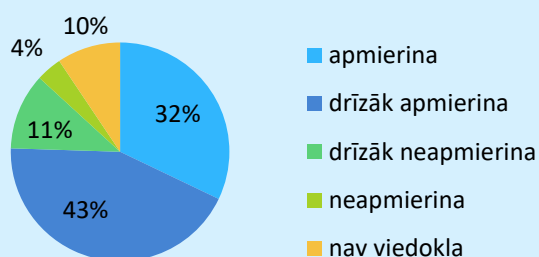
Jēču dabas taka - Takā iespējams redzēt unikālu dabas un kultūrvēsturisku veidojumus - Jēču blodakmeni, Pugu akmeņu krājumus, Kraujiņu milzakmeni, kā arī reģionam tipiskus pļavu, mežu un purvu biotopus.

Naukšēnu vīna darītava – ir atpazīstama Latvijas mērogā un 2014. gadā saņēmusi labākās vīna darītavas Latvijā balvu, darītava savās telpās piedāvā izbaudīt neparastos Paradīzes dārza augļu un ogu vīnus, sidrus, dzirkstošos vīnus.

Naukšēnu novadā pieejamas arī tādas tūrisma aktivitātes kā izbrauciens ar plostu-kondolu "Ruhjas donalds", ekskursijas mākslinieces Agneses Vaļinieces darbnīcā, kur var redzēt, kā top tekstilietas, apģērbi un interjera priekšmeti, "Zirgu vārdotāja", kur pieejamas nesteidzīgas pastaigas uz zirga mierīgas un relaksējošas atpūtas baudītājiem, aktīvās atpūtas centrs - mototrase "Eriņi", kur iespējams izbraukt ar krosa motociklu blakusvāgī u.c aktivitātes. Naukšēnu novadā pieejamas arī vairākas nakšņošanas vietas novada viesiem (Attēls 7-5)

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Aktīvās atpūtas un tūrisma pakalpojumu KVALITĀTE

Ar aktīvās atpūtas un tūrisma pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 83% Naukšēnu novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Attēls 7-6: Nakšņošanas vietas Naukšēnu novadā (Avots: Naukšēnu novada pašvaldība)

PIELIKUMS. DARBA GRUPU REZULTĀTI

IZGLĪTĪBA – Pirmsskolas, vispārējā, profesionālās ievirzes, interešu, mūžizglītība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Skolas materiālā bāze – Skolas apkārtnē – Skolas fiziskā vide – Internāts – Ēdināšana – Pilns izglītības cikls vienuviet – Iestrādes aizsardzības mācībā un jaunsardzes darbā – Sporta skola	– Noveco skolas kolektīvs, nav mehānisma jaunu speciālistu piesaistei – Rūjienas vidusskolas konkurence – Nepilnīga mūžizglītība (vecuma grupai 25-40) – Nepilnīgs atbalsta personāls skolā (mediķis, logopēds) – Skolas komunikācijas materiāli
Kas jāmaina, kā?	
– Jā saglabā kvalitatīva vidusskola, ar konkrētu novirzienu, saglabājot sociālo funkciju – Skolas apkārtnes labiekārtošana (basketbola laukums) – Neizbūvēto skolas telpu, t.sk. sporta zāles apgūšana (multifunkcionāla, piem., smilšu zāle) – Pedagogu piesaistes mehānisma izveide – Ikgadēja mūžizglītības plāna sagatavošana un īstenošana – Atbalsta personāla piesaiste skolai (piem., mediķis) – Bijušās Ķoņu skolas bāzes pilnveide (ar ES fondu piesaisti) – Bijušās Ķoņu skolas parka pilnveidošana, t.sk. peldvietas izveide – Nakšņošanas telpu izveide bijušajā Ķoņu skolā – Strādāt kvalitatīvi pie skolas tēla – Uzlabot skolas vadības komunikāciju ar vecākiem, saviem darbiniekiem – Pilnveidot skolas mājas lapu – Mazajām klasēm jāveido sporta spēļu pulciņu grupas (volejbols, florbols) – Jāsiltina jaunās skolas daļa – Pilnveidot jaunsardzes telpu infrastruktūru (sadarbībā ar Aizsardzības ministriju) – Sporta infrastruktūras pieejamības uzlabošana (informācija par pieejamo inventāru, kontaktinformācija par iespēju piekļūt)	

Kultūra, kultūrvēsturiskais mantojums, sports un aktīvā atpūta	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Sporta pieejamība un apmeklētība pieaug, iedzīvotāju aktivitāte pieaug – Pasākumi bibliotēkā – Pēdējo gadu 18. novembra pasākumi – Novada svētkus un citus lielos pasākumus organizē darba grupas – Sporta pasākumi daudz un kvalitatīvi, interesanti un pieejami dažādiem iedzīvotājiem – Iespēja piedalīties pašdarbības kolektīvu pulciņos	– Nav redzama kopīga kultūras iestāžu vīzija, nepilnīga sadarbība (pasākumi pārklājas) – Kultūras nama pagalms un trotuārs – Novadā nav pieejamas peldvietas – Nav koncepta par Piksāru baznīcu – Naktsmītņu trūkums
Kas jāmaina, kā?	
– Uzbūvēt Ķoņu kalna skatu torni – Apkopot Ķoņu skolas vēsturi un izveidot ekspozīciju – Izstrādāt velomaršrutu – Cilvēkresursu piesaiste novada tūrisma objektu sakopšanai – Izveidot darba grupu kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanai – Kultūras namam jāpilnveido pasākumu kvalitāte un dažādība – Pilnveidot novada svētku struktūru, iespējams samazināt dienu skaitu, saskaņot svētku datumus ar cietiem nozīmīgākajiem svētkiem apkārtējos novados un reģionā, iespējams apvienot novada svētkus un Ķoņu kalna svētkus – Slēpņošanas maršruta izveide novadā – Jāuzlabo stadiona un slēpju trases infrastruktūra – Peldvietu ierīkošana – Dīķeres parka rekonstrukcija – Ķoņu kalna apgūšanas stratēģijas izstrāde – Kultūras nama krēslu nomaiņa – Izveidot trošu trasi vai aktīvās atpūtas trasi/ laukumu pusaudžiem, jauniešiem – Sporta infrastruktūras attīstība (nepabeigtā sporta zāle, stadions, slidotava, basketbola laukums, vingrošanas stieņi pie skolas) – Ķoņu skola – nakšņošanas un nometņu vieta (piem., hostelis Zaļajā mājā) – Novada orientēšanās kartes izveide – Izveidot īpašās Naukšēnu novada mājas vārdu norāžu zīmes – Cilvēkmuzejs un tā apkārtnes labiekārtošana – Pārdomāt/ierobežot pasākumu skaitu	

Pārvalde un sadarbība – iekšējā komunikācija starp darbiniekiem un iestādēm, ārējā komunikācija ar mērķa grupām, pašvaldības tēls

Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašvaldības deputātu un darbinieku tikšanās ar iedzīvotājiem – Mazo pašvaldību priekšroka savstarpējā saziņā ar iedzīvotājiem – Iknedēļas plānošanas sanāksmes un atskaite par izdarīto – Organizētas tematiskās aptaujas par pasākumiem un svarīgiem jautājumiem – Vietējais informatīvais izdevums un mājas lapa – Pieredzes apmaiņa citās Latvijas pašvaldībās – Pārvaldes negrimšana pašapmierinātībā – Šāda veida/formāta tikšanās jau ir solis uz veiksmīgāku sadarbību	– Iedzīvotāju aktivitātes trūkums – Naukšēnu novada vēstis – tipogrāfijas kvalitāte – Nav pašvaldības logo – Trūkst novada suvenīru bāze (atbalstot vietējos ražotājus) – Pašvaldības sadarbība ar uzņēmējiem – Novada senioru dalīšanās Ķoniešos un Naukšēniešos – Personāla personības ietekme uz iestādes iekšējo un ārējo komunikāciju
Kas jāmaina, kā?	
– Jāsaglabā Naukšēnu novads kā atsevišķa pašvaldība – Jāsaglabā Naukšēnu novada vidusskola – Jāpilnveido sadarbība ar apkārtējiem novadiem – ugunsdzēsēji, sporta skola u.c. – Jāatjauno sadarbība ar Helmi-Torvas novadu Igaunijā – Jāizveido pašvaldības suvenīri – Veicināt kopēju projektu īstenošanu ar kaimiņu pašvaldībām – Iesaistīties pārrobežu projektos – Izveidot novada digitālo gadagrāmatu – Izveidot video par novadu – Tematiskās tikšanās ar konkrētām mērķa grupām dažādos laikos, dažādās vietās (ārpus darba laika neformālākā vidē) – Atgriezeniskā saite no iedzīvotājiem, vecākiem, izglītojamiem, darbiniekiem (skolas reglaments, sadaļa "Vecākiem", informēt un uzklaustīt) – Veicināt domāšanu, ka Naukšēnu novads ir centrs starp Latviju un Igauniju – Pašvaldībai saprast, ko tā vēlas no iedzīvotājiem un uzņēmējiem, lai veicinātu sadarbību	

Veselības aprūpes pakalpojumi, veselības veicināšanas pasākumi	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Ģimenes ārsta pieejamība – Aptiekas un zobārsta pieejamība – Regulāra redzes pārbaude, bez ierobežojumiem iedzīvotājiem – Īstenots projekts "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana" – Veselības veicināšanas grupu nodarbības – Aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšana – Rehabilitācijas pakalpojumu organizēšanas nodrošināšana – Tematisko lekciju piedāvājums (personām ar invaliditāti, pārējiem iedzīvotājiem) – Veļas mazgāšanas pakalpojuma nodrošināšana – Transporta nodrošinājums pasākumu apmeklējumiem – Regulāra sadarbība ar valsts sociālās integrācijas aģentūru par pakalpojumu piedāvājumiem – Trenažieru (āra un telpas) un citu sporta bāžu pieejamība	– Nav pabeigta atbalsta centra izveidošana – Nav pieejami kaitīgo ieradumu un atkarību izglītojošie pasākumi
Kas jāmaina, kā?	
– Labās lietas ir jā saglabā, jāstiprina un jānovērtē sociālā dienesta darbs – Aktīvās atpūtas, sporta infrastruktūras sakārtošana, paplašināšana – Jāturpina darbs pie iedzīvotāju izglītošanas slimību profilaksei un veselības veicināšanai – Veselības nedēļa ar pieejamiem speciālistiem doktorātā vai transports uz poliklīniku (1-2x gadā) – Atsevišķu speciālistu (zobārsts, ginekologs) pakalpojumu daļēja atmaksa atsevišķām iedzīvotāju grupām – Jāturpina rīkot tikšanās ar slaveniem ārstiem	

Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība, sociālā infrastruktūra	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Mājas aprūpe – Maza novada iespēja veidot savu sociālās palīdzības un pakalpojumu politiku – Liels atbalsts skolēniem – Atbalsts veciem cilvēkiem – Atbalsts daudz bērnu ģimenēm – Labas telpas, transports, speciālistu piesaiste – Sociālie dzīvokļi – Iedzīvotājiem pieejamas sociālo prasmju pilnveidošanas grupas (piem., bērnu emocionālā audzināšana) – Nodrošinātas vasaras nometnes – Psihologa konsultācijas un smilšu terapija – Pieredzes un sadarbības veidošana ar Valmieras SOS ciemata darbiniekiem (2 gadu pieredze) – Sadarbība ar Valmieras invalīdu biedrību "ATVASARA" – Sadarbība ar Sarkanā krusta biedrību (pārtikas pakas, higiēnas pakas, skolas piederumu pakas) – Palīdzības pakas no Gīterslo (Vācija) u.c. valstīm – Komandas kopdarbības nodrošināšana (policija, bāriņtiesa, sociālais skolas pedagogs) – Sadarbība ar konsultatīvo padomi – Palīdzības un pakalpojumu nodrošināšana bērniem pēc ārpus ģimenes aprūpes beigšanās	– Epizodiski pietrūkst ieinteresētība – Speciālistu pieejamība – Audžu ģimeņu veidošanas stratēģijas trūkums – Par maz speciālistu (neatbilst normatīvo aktu prasībām) – Cilvēkiem pietrūkst informācijas saņemt atsevišķus sociālā dienesta pakalpojumus – Veciem cilvēkiem ir grūti lūgt palīdzību, kaut tā ir ļoti nepieciešama
Kas jāmaina, kā?	
– Ideja un izvērtējums par vietējo senioru namu centru – Radīt iespēju pašiem (īpaši bērniem) strādāt un nopelnīt – Pabeigt atbalsta centra izveidošanu – Veicināt labāku sadarbību starp sociālo dienestu un veciem cilvēkiem – Pabeigt "Mazaldari" būvniecību – Veicināt sociālo uzņēmējdarbību	

Sabiedriskā kārtība un drošība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašvaldības policijas esamība novadā – Aprīkojums (automašīna, apģērbs) – Sadarbība ar sociālo dienestu, bāriņtiesu – Īslaicīgās aizturēšanas izolators – Sadarbība ar SKII (uzraugi, kameras) – Vietējais pašvaldības UGD	– Policijas palīgiem nav kārtībnieka statuss – Suņu klaiņošanas problēma – Trūkst video novērošanas – Smēķēšana skolēnu vidū
Kas jāmaina, kā?	
– Jāsaglabā kārtībnieki – Jāpārformē policistu palīgus par kārtībniekiem – Palielināt video novērošanas kameru skaitu ap publiskām vietām – Nepieciešams papildināt aprīkojumu, piem., bruņu vestes, speciālais apģērbs, lai uzlabotu darbinieku drošību – Aktivizēt suņu klaiņošanas novēršanu – Nodrošināt aprīkotu automašīnu ar videokameru – Jāturpina sadarbīties ar pašvaldību, tās iestādēm un dienestiem – Nepieciešama profilaktiska policijas apgaita, sevišķi skolā – Eriņu ciema un atsevišķu Naukšēnu ciemu ielu apgaismošana – Izveidot ietvi no SIA "Naukšēni" līdz stadionam, turpinājums līdz Rūjas tiltam – Veicināt policijas sadarbību ar skolu, aicinot uz klasēm valsts policijas pārstāvjus, piem., nepilngadīgo lietu inspektoros – Sadarbība ar valsts policiju	

Ekonomika un uzņēmējdarbība – atbalstoša infrastruktūra, atbalsts**Tūrisms – pakalpojumi, piedāvājums, tēls**

Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Daudzveidīgas darba vietas – Pēdējo gadu investīcijas ceļos – Objektu nav daudz, bet labi – Novadam ir tēls (piem. Ķoņu dzirnavas, Naukšēnu disko) – Naukšēnu muiža – Naukšēnu Cilvēkmuzejs – Dalība tūrisma izstādēs, tūrisma bukletu veidošana – Ziemassvētku gadatirgus Vācijā	– Dzīvesvietu nodrošinājums – Puteklaini ceļi – Trūkst viesu uzņemšanas vietas – Meliorācijas sistēmu nolietojums (nesakārtotas īpašumtiesības) – Neiztīrīti grāvji ceļu malās – Tūrisma uzņēmēji sevi maz reklamē – Tūrisma objektu apzināšana, uzturēšana, apsaimniekošana

Kas jāmaina, kā?

- Tukšo mājokļu datubāze
- Ceļu pretputekļu apstrāde (prioritāro ceļu saraksta izveide), sadarbība ar VAS "Latvijas valsts meži"
- Novada tēla attīstīšana, tūrisma stratēģijas izstrāde
- Hosteļa izveide bijušās Ķoņu skolas "Zaļajā mājā"
- Jauniešu atgriešanās programma, noturēšana, informācija ārzemniekiem
- Jāuzlabo sadarbība ar Igauniju tūrisma jomā
- Ķoņu kalna kā kultūras un tūrisma objekta un novada tēla koncepcijas izstrāde
- Jāpalielina asfaltēto ceļu posmu daudzums līdz uzņēmēju ražotnēm
- Rast vietu vietējo mājražotāju tirdzniecības vietas izveidei
- Uzlabot pašvaldības nozīmes meliorācijas sistēmas
- Meklēt sadarbības iespējas ar vietējiem uzņēmējiem ceļu stāvoķļa uzlabošanai
- Jāturpina sadarbība ar tūrisma uzņēmumiem (sanāksmes, bukleti)
- Saglabāt un uzlabot infrastruktūru (skolas, pakalpojumi, u.c.), lai veicinātu iedzīvotāju vēlmi dzīvot Naukšēnu novadā
- Mājražotāju atbalsts un darba koordinēšana (izpēte par atbalsta iespējām)
- Attālinātā darba attīstīšana

Transports – kritiskie posmi, gājēju, velotransporta un autotransporta infrastruktūra

Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Smilts/grants resursi	– Velosipēdu novietnes – Auto stāvvietas – Ceļu un tiltu tehniskais stāvoklis – Pieturvietas skolēnu autobusam – Gājēju trotuārs Kultūras nams–stadions

Kas jāmaina, kā?

- Veloceļa izbūve Naukšēni-Rūjiņa-Naukšēni (ES fondu līdzfinansējums), iespējams pa veco dzelzceļa līniju
- Gājēju ceļa izveide SIA "Naukšēni"-Stadions
- Esošās bruģētās ietves sakārtošana
- Gājēju tilta (trošu) rekonstrukcija, pieguļošās teritorijas labiekārtošana
- Tilta pār Gulbeni uz ceļa Ķīre-Alēni rekonstrukcija
- Ceļa Mūļas-Ķipi-Naukšēni rekonstrukcija
- Jāturpina grants ceļu uzlabošana
- Melnais segums visā ceļa posmā Ķīre-Jaunlambikas

– Velonovietņu skaita palielināšana, uzlabošana	
Inženiertikli – ūdens, kanalizācija, siltums, atkritumu apsaimniekošana, apgaismojums, meliorācija	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Divās kārtās realizēts ūdenssaimniecības projekts, vairāk kā 60% iedzīvotāju tiek nodrošināti ar centralizēto ūdens un kanalizācijas apgādi – Lēts siltuma pakalpojuma tarifs – Sakārtota atkritumu savākšana – Notiek meliorācijas sistēmu tehniskā projekta izstrāde – Iespēja norēķināties ar malku iedzīvotājiem par siltumu – Centralizēta karstā ūdens piegāde daudzdzīvokļu mājās visu gadu	– Trūkst ielu apgaismojums atsevišķās novada vietās (Eriņi, Naukšēni) – Ūdens kvalitāte dažos atzaros – Daudzdzīvokļu māju apsaimniekošana – Ūdens zudumi, skaitītāji privātajiem – Iedzīvotāju attieksme pret atkritumu šķirošanu – Visām mājāsaimniecībām nav līgumu par atkritumu savākšanu – Iedzīvotāju attieksme pret īres un komunālajiem maksājumiem
Kas jāmaina, kā?	
– Vietējās kanalizācijas pieslēgšana centralizētajai (kur iespējams un ekonomiski pamatots) – Jāpilnveido apgaismojums ielās (energoefektivitāte, posmi) – Jāturpina izglītošanas darbs pie atkritumu šķirošanas – Jāplāno un jāizstrādā plāns centrālās katlu mājas modernizācijai – Jāpilnveido cīņa ar komunālajiem parādniekiem – Jāuzstāda ūdens skaitītāji tur, kur tie nav – Kontrolēt atkritumu apsaimniekošanas līgumus – Sauso tuaļu reģistrs atbilstoši normatīvo aktu prasībām – Ūdensskaitītāju attālinātās rādītāju nolasīšanas sistēmas izveide – Palielināt šķirojamo konteineru skaitu un izvešanas biežumu – Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija	
Vides aizsardzība un dabas resursu izmantošana	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Atkritumu apsaimniekošana un atkritumu šķirošana – Sakārtota centralizētā notekūdeņu attīrīšana – Ūdensapgādes sistēmas sakārtošana – Sētnieka darbs – Atjaunojamie energoresursi kā kurināmais – Teritorija novadā ļoti apsaimniekota (lauki)	– Nav vēlmes šķirot atkritumus, neizmanto iespēju, ko dod atkritumu šķirošana – Vidi degradējošas ēkas – Nepieciešams sakārtot decentralizēto notekūdeņu sistēmu
Kas jāmaina, kā?	
– Jāpilnveido ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas tehnoloģiskās iekārtas – Jāinformē iedzīvotāji par individuālajām kanalizācijas sistēmām – Attīstīt grants ieguvu no vietējā grants karjera – Grants ceļu preptutekļu apstrāde – Kultūrvēstures darba grupas ieteikumu ieviešana, darba turpinājums – Lielo koku uzturēšana (kopšana u.c.) gar pašvaldības ceļiem – Vēsturisko aleju reģistrēšana aizsardzība – Mazo vērtīgo dabas objektu apzināšana, iesaistot skolu – Palielināt šķiroto atkritumu konteineru skaitu vai tukšošanas biežumu – Veicināt degradēto ēku sakopšanu, nojaukšanu	

– Pašvaldības nozīmes meliorācijas sistēmu rekonstrukcija	
Mājokļi – energoefektivitāte, pagalmi, namu apsaimniekošana	
Publiskā ārtelpa – parki, soliņi, apgaismojums, svētku noformējums	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Ir sociālā māja/dzīvokļi – Centra īpašumi tiek ļoti labi apsaimniekoti (publiskā ārtelpa) – Iedzīvotāji iesaistās svētku sajūtas radīšanā – Uzsākta iedzīvotāju iniciatīvu projektu atbalstīšana – Esošie naudas līdzekļi tiek izlietoti efektīvi svētku noformējuma radīšanai – Pašvaldības finansiāls atbalsts daudzdzīvokļu māju siltināšanai	– Trūkst dzīvojamā fonda – Kultūras nama priekšpagalms – Nav sabiedriskās labierīcības – Trūkst apgaismes līniju, esošās nav energoefektīvas – Trūkst soliņi, velonovietnes – Nav nosiltinātas daudzdzīvokļu mājas – Degradētas, nesakoptas ēkas – Stadiona tiesnešu namiņš
Kas jāmaina, kā?	
– Pašvaldības administratīvās ēkas siltināšana – Uzlabot dzīvojamo fondu (piem. īres nams), tai skaitā apzināt esošo stāvokli – Kultūras nama priekšpagalma sakārtošana – Izveidot/izvietot diennakts sabiedrisko tualeti (norādes par esošajām tualetēm) – Izveidot jaunas apgaismojuma līnijas (Eriņu ciems, Sarkanie šķūņi-centrs, Centrs-Pārupe, Trošu tilts, SIA "Naukšēni"-Stadions) – Nomainīt esošās lampas uz energoefektīvām – Palielināt soliņu un velostatīvu skaitu – Veicināt privāto pagalmu sakopšanu (iedzīvotāju iniciatīvu projekti) – Cilvēkmuzeja apkārtnes labiekārtošana (pastaigu takas pagarināšana, laipa plostā un laivu piestātnei) – Dīķeres parka labiekārtošana/ rekonstrukcija – Veicināt daudzdzīvokļu māju siltināšanu – Apdzīvoto vietu zīmju uzlabošana (partneri Eiropā), novada "zīmols" – unikāls dizains – Atjaunot segumu uz āra basketbola laukumiem – Izveidot vides objektu "Naukšēni" – termometrs, sauklis – Palielināt atkritumu urnu skaitu pilsētvidē – Informatīvo stendu atjaunošana mazciemos – Izvietot atstarojošas māju norādes	

Naukšēnu novada Attīstības programma 2019.-2025.gadam
Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti” sadarbībā ar SIA “Enviroprojekts”
Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045, Latvija
Tel.: +371 67 32 08 09, e-pasts: birojs@rp.lv
www.rp.lv

